

فاعتبروا يا اولى الابصار
مكرم الحرام جي مراداري جي متعلق
۲- چستہ تواريتي احوال
الحوسوم ۴

جواز البکا
عرف
مكرم نام سنڌي

مصنف

رائس حاجي مصري خان لاري لوج (مومدار)
واڳهه راجي تعلقه جهنس آباد

دفع اول [۱۹۵۲ع] چاند هڪ هزار

مطابق

۱۳۷۱ھ

۱۰۰۰

قیمت

د ښاڅو

مو لکي هنن چند اکړن لکندي لاهېت خوشي
مکسوس لي وهي آهي چو هي کتاب مسوول ا-
"جواز الکا- محرم لاء سنڌي" مون ښوونځي عمر
پر جي مطالع ۽ تحقيق جو آئند کتابي صورت ښهش
کهو آهي .

هي کتاب کر بلا جي واقع ۽ حضرت امام حسين
عليه السلام جي لاء گريه ۽ بقا جي بيان ڀر هڪ مختصر
۽ ٻاڪل لائالي کتاب آهي! جنهن ڀر حضرت آدم
کان وٺي حضرت امام حسين لاء گريه جي شروعات
ٿي آهي. خود حضرت آدم حضرت امام حسين لاء
وٺو آهي پهرين اها مجلس هئي جا حضرت جهنم لاء
السلام حضرت آدم عليه السلام کي دعائي ٿو- تعليم
ڪرڻ وقت ذڪر شهادت امام حسين ۽ واقع ڪر بلا
جو بيان ڪيو. ان وقت حضرت جهنم لاء ڏاڪو هو ۽
حضرت آدم مجلسي هو- اها مظلوم امام جي غم جي
پهرين مجلس هئي جا سبت الماه ۽ سبت ملائڪه ناهي!
حضرت هانبل جي شهيد ٿيڻ ڪري حضرت آدم
هڪ سئو سال لاء غمگين رهيو. شهيدن جي غم ڀر هي
اي مجلس هئي جنهن موجب شهيدن جي غم ڀر وٺڻ

سید الہیاء نوري اهڙي طرح حضرت آدم کان پنهنجو
 حضرت لوح حضرت ابراهيم حضرت اسماعيل حضرت
 محمد مصطفيٰ حضرت علي المرتضيٰ جناب خاتون جنت
 فاطمه الزهرا عليهم الصلوات والسلام ۽ ام هانئ المرتزقه
 ازواج حضرت رسول صلعم ۽ اصحاب گرام ۽ انهن
 اثنا عشر ۽ آئم اربع ۽ علماء متقدمين ۽ متاخرين حضرت
 امام حسين عليه السلام جي لاء روج ڪيو آهي .

نور جي لاء قرآن مجيد، تفسير، حديث ۽ تاريخ
 معتبره مان چئي ۽ اختصار وائين جا رچست حوالا پيش
 ڪيا ويا آهن جنهن بابت اهو نه اسلام جي ڪنهن
 فرد جي ڪنهن به الصاف پسند لاء ڪنهن به شڪ
 شڪ جو سبب باقي نه رهندو هن ڪتاب جي مضمون
 ۾ ڪنهن صاحب جي دلشڪيني ۽ دل آزاری جوڙو
 ڪو به لفظ ڪتب نه آندو ويو آهي جنهنڪري اميد
 نه هجي ڪتاب منصف مزاج احباب جي لاء هڪ لاياب
 ڪم ٿيندو .

تاريخ ۱۲ ذوالقعد سنه ۱۳۷۱ هـ

احقر العباد بندہ حاجي مصري خان لغاري ولد

مقرر غلام محمد وڪر بلائي شهر واکور جي

ضلع ميرپور خاص

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله الذي هدانا لهذا الذي كنا لنهتدي لولا أن هدانا الله.

وآله وسلم.

برادران اسلام! توهان صاحبن ڪي اوهڪ روشن هوندو
نه اسلامي دلدار جهڙي وڏا واقعات ۽ وڏا ڏينهن
۽ وڏيون يادگيريون آهن تن ۾ حضرت امام حسين
علهم السلام جي شهادت (۱۰ محرم) جو واقعو به هڪ
يادگار واقعو آهي. - جنهنجي حقيقت کان ڪو به انسان
بالخصوص اهل اسلام اطراف ڪونه آهي.

محرم خصوصاً روز عاشورا جي متعلق البت اختلاف
آهي تههڪري مون مسڪين خادم الاسلام مناسب
ڄاتو ته جنهنجي معلومات مطابق جنهنجي اسلامي ڀائرن
جي واقفيت لاءِ قرآن ۽ حديث ۽ تراويحي ڪتابن
جي اوجسته حوالن سان جهڙي قدر ٿي سگهي احوال
پيش ڪريان! تان هڪ عام مسلمانن کي الهي متعلق
واقفيت اهم ٿيڻي ۽ ابي طرف اهو ڪم ڪار ثواب
سمجهي اچي اجر لاءِ الله تبارڪ و تعاليٰ ۽ حضرات
چهارده معصومين عليهم السلام جي دوتن امدوار آهيان!

گريه و ٻکا

واضح ٿي ته وٽڪ اصل ۾ سبب البما و اولياء
آهي، ڪتاب حيات القلوب ۾ آهي ته حضرت آدم

علامہ السلام خدا جي خوف ۾ ايترو وڌو جو هڪ ٻائي
جي نهر وهي هلي ۽ ان مان جهنگلي جانور ٻائي ۽ مڇر
لڳا، ۽ سائو گاهه ٻاڙيا. حضرت آدم عليه السلام جي
آه ۽ زاري تي الله تعاليٰ جانشانه کي وڃر آيو ۽ سندس
نور ۽ قبول ٿي ”فتلحي آدم من واه كلمت فتايب عليه الله
هو العواب الرحيم“ يعني

سوره هود ۾ آهي ته ”ان ابراهيم لاهم اراه منسب“
يعني اوهانڪ ابراهيم حليم ۽ اود ٻار ۽ خدا جو ليڪ آهي
سوره يوسف ۾ ”قال يا سفي علي يوسف وابيض
عمده من الكون فهو كظوم يعني افسوس آهي يوسف
جهڙو پست ڪم ٿي ويو (فراق يوسف ۾ حضرت يعقوب
جون) اکيون وولدي وولدي سفي ٿي ويون ۽ هو
وڏو صابر هو!

حضرت امام حسين عليه السلام لاءِ وٺڻ لڳو سندس
الهيا ۽ سندس ملائڪ مقرر آهن سندس خلائق واشدين، آلم
اٺا عشر ۽ سندس ارمالو مٿس سندس اصحاب ڪبار ۽
سندس آلم او ٻه ۽ سندس علماء متقدمين ۽ متاخرين
آهي، ڪتاب درالشمين ۾ علامه شافعي لکيو آهي
ته حضرت جبرائيل بهڪر آيس مجده !! فتلحي آدم
الله ”سان گڏ حضرت آدم عليه السلام کي“ يا حمود
يحق محمد يا عالي بحق علي يا فاطم بحق فاطمه يا
محسن بحق حسن يا حسين بحق الحسن يا حسين فلما

ذڪر الحسين سالم دهره ۽ دعا تمام ڪئي - ۲
 حضرت آدم اها دعا پڙهڻ شروع ڪئي جڏهن لام
 حسن زبان تي آيو تڏهن ئي اختيار اهو مان غم جون
 هنجون جاري ٿيون ۽ دل امقرار ٿي - جنهن تي حضرت
 آدم دريافت ڪيو اهي جهڙو سبب آهي
 آئون پنهنجن ازر ڪوار جو مالو وٺائون ۽ دل امقرار ٿي
 ٿي ۽ اهي اختيار وٺڻ اهي ٿي - حضرت جهڙو
 فرمايو ته اي آدم ٿيڻجي الهي فرزند ٿي ايتريون
 مصيبتون ڪرڻديون جو الهي مقابل ۾ تمام دلها جون
 مصيبتون ڪجهه نه آهن! حضرت آدم ڀڄيو ته اهي
 ڪهڙين مصيبتون هونديون حضرت جهڙو ڇو نه
 اي آدم ٿيڻجو فرزند امام حسن عباسي - غريب
 الوطن پوڏيس ۾ اهڙي حالت ۾ ماريو ويندو جو اهو
 ڪو يار الصاومندگار نه هوندو ۽ مثل ڪو سفيد فرماي
 جي ڪيو ويندو ۽ اهو مال اسباب ٿيو ويندو ۽ ان
 جو سر ڌار ڪري اهڙي ڇاڙهي شهر شهر ٽهرايو
 ويندو. سندس ڪل آل اطفال کي همدي بنايو ويندو
 پوءِ حضرت آدم ۽ حضرت جهڙو علم السلام يعني
 اهڙي طرح وٺا جهڙي طرح ڪا ماءُ پنهنجي نوجوان پٽ
 جي ورڻ وقت وٺندي آهي.

اها حضرت امام حسن علم السلام جي غم جي پهرين
 مجلس هئي جنهن ۾ حضرت جهڙو ڏاڪر ۽ حضرت

آدم مجلسي هو جدهن ڪري اها پهرين سندس البياء ۽
سندس ملائڪه لهر ۽

علامه تعليمي لکيو آهي ته جڏهن قابيل حضرت
هابيل کي شهيد ڪيو تڏهن اچي غم ۾ حضرت آدم
هڪ سؤ سال لاءِ روئندو رهيو. جڏهن هو چپ شهيد
جي غم ۾ روئڻ سندس البياء لهر ۽

علامه ڪاشفي ڪتاب معارج النبوه ۾ حضرت
اهلبس عليهم السلام کان واپس ڪئي آهي ته جڏهن
حضرت لوح عالم السلام خداوند عالم جي حڪم سان
ڪشئي تيار ڪئي تڏهن حضرت جبرائيل قدوسي
۵- پنج مٿيون آنديون ۽ حضرت لوح کي ڪشئي ۾
هٿ ڏاڙ لاءِ ڏاڙ ۽ چاهه نه هي دعائي مشرڪ پڙهي،
الحق محمد والسمو محمد، الحق علي والسمو الاعليٰ الحق
فاطمه والسمو فاطمه السموات الحق حسن والسمو الحسن
الحق حسين والسمو حسين الاحسان، جڏهن ڪري
حضرت لوح عالم السلام مذڪور دعا کي وٺي ڪري
پنهنجي ڪشئي ۾ ملائي پنج مٿيون هون جڏهن پنهنجن
مٿين هٿن ۽ حضرت اعلم حسين جو نالو ورتو تڏهن
سندس دل بيقرار ٿي ۽ اکين مان روئندي غم جها
ڳوڙها ڪوٺيا. تڏهن حضرت جبرائيل کان پڇيائين ته
ڪهڙو سبب آهي جو پنهنجن ازر وٺي جي نالي وٺڻ سان
دل بيقرار ٿي ۽ اکين مان راز و قطار پاڻي جاري ٿيو

آهي. حضرت جبرئيل ڪر بلا جو قصو امان ڪيو جنهن
ڪري حضرت لوح عالم السلام امام گهڙو وٺو اها حضرت
امام حسين عليه السلام جي غم جي ابي مجلس هئي جنهن
۾ حضرت جبرئيل ڏاڪو ۽ حضرت لوح مجلسي هئا!

حضرت امام علي رضا عالم السلام کان واپس آهي
تہ چڏهن حضرت ابراهيم حضرت اسماعيل کي ڦرائي
ڪوڙ لاءِ پٺاڻو ٿڌهن ڪاٺي تہ وهي حضرت اسماعيل
جي بدلي دٻو ٿي، تہو حضرت ابراهيم کي امان تہو
تہ شايد منهنجي ڦرائي ٻارگاه اڙدي ۾ مستجاب تہ ئي
ٿين ئي حضرت جبرئيل امان حاضر خدمت ٿي چيو
تہ خداوند عالم فرمايو آهي تہ اي ابراهيم تون دٻا ۾
سڀ کان وڌيڪ ڪيون ڪي ٻارو سمجهن ٿو.
حضرت ابراهيم چيو تہ آئون تهنجي خوب خدمت مصطفيٰ
صلي الله عليه وآله وسلم کي ٻارو سمجهان ٿر روي حڪم
تہ تون تهنجي پٽ اسماعيل کي ٻارو ٿو سمجهن
يا حضرت محمد مصطفيٰ جي پٽ حسين کي حضرت
ابراهيم چيو تہ آئون حضرت محمد مصطفيٰ جي پٽ
حسين کي وڌيڪ ٻارو سمجهان ٿر. ٿڌهن ارشاد تہو
تہ اي ابراهيم تهنجي هٿان تهنجي پٽ اسماعيل جي
ڏاڪو ٿيڻ جو ٿر کي زياده امان ٿيندو يا محمد مصطفيٰ
جي پٽ حسين جو دشمن جي هٿان ٻياسي شهيد ٿيڻ
جو امان وڌيڪ ٿيندو تهن ئي حضرت ابراهيم چيو

١. مولائي حسن جي شهادت جو ارمان وڌيڪ ٿيندو
 حضرت جبرئيل الهی کان پوءِ ڇهه ٽي ابراهيم
 محمد مصطفيٰ جو پٽ حسن ممدان ڪر بلا ۾ ٿي ٿين
 جو بکيو ٻه سو شهيد ڪيو ويندو. جنهن ڪري اهڙي
 طرح حضرت ابراهيم حضرت جبرئيل کان ممدان ڪر بلا
 جو قصو ٻڌي گھڙو رو. اها مجلس حضرت امام حسن
 عليه السلام جي غم جي ٿي مجلس آهي جنهن ۾ حضرت
 جبرئيل ڏاڪر ۽ حضرت ابراهيم مجلسي آهي.

قرآن شريف جي آيت ”وا لي هدايت“ وفديت
 ٻڌي عظيم“ جي تفسير ۽ هن حديت ۽ نوار پنج جي
 ڪتابن ۾ آيو آهي ته حضرت ابراهيم بارگاه ايزدي ۾
 ”ذبح عظيم“ جي اسرار مان واقفيت حاصل ڪرڻ
 لاءِ عرض ڪيو. ارشاد ٿيو ته تهنجو پٽ اسماعيل
 حضرت محمد مصطفيٰ خاتم الانبيا جي سور جو حامل
 آهي تنهن ڪري کيس بچايو ويو آهي. تنهن کان پوءِ
 حضرت ابراهيم جي نظر کان ٻڌو هٿايو ويو ۽ حضرت
 محمد مصطفيٰ ۽ آل محمد عليهم الصلوات والسلام جي
 ڌيارت ڪرائي وئي. حضرت ابراهيم کي معلوم ڪرايو
 ويو ته امام حسن کي ظالم اشقياء ممدان ڪر بلا ۾ اهڙي
 غريب ۽ بيمڪسي جي حالت ۾ شهيد ڪندا جو ان
 لاءِ زمين آسمان وڻندا، اڏامندڙ ٻڪي ۽ زمين نه
 وهندڙ چالدار وڻندا.

مٿيون حقيقت جي تصديق باب ۾ سند جي سلطان الاولما
شاه عهد اللطيف پٽائي علم الر حه به فرمايو آهي نه ۱-

حسن مهر حسين لقي و آيو تن نو لهن

گهر ماڻهو جهنگ مرون اين ۾ ملڪن

پڪون پاڻ پڇاڙو نه لڏيو هوس وڃن

الا! شهزادن، سوارون ڏهن سڃا ڏئي

حضرت ابراهيم کي ٻڌايو ويو ته حضرت امام حسين

جي غم ۾ روئڻ ڪري توکي ايترو تائب ٿيو آهي

جهڙو حضرت اسماعيل جي ذبح ٿيڻ ڪري ٿيو. ها!

۱- سو ڪتاب ۱- روضه الشهداء ۲- حبيب السور

۳- معارج النبوت ۴- منهاج الطالبين وغیره وغیره.

سلامه ابو جعفر محمد بن جرير و ستم الطوري ڪتاب

دلائل امامت ۾ لکڻ فرمايو آهي حضرت امام حسين جي

ولادت جي ڏينهن سندس شهادت جا ڏڪر اڌ ڪاو

شروع ٿي ويا.

۽ جا اڃا مجلسون شروع ٿي ويون، ڪافي حضرت

جهليل ڏاڪر هو ته ڪافي ماڻهڪ المطر ۽ ڪافي هوا جا

دور ۽ ڪيترا هزار درخت حضرت حسين جي ولادت

جي مبارڪ ڏين کان پوءِ شهادت جي ٻوڙ ڇاڻي به ڏي پيدا

ر هيا، سڀ کان اول حضرت فاطمه الزهرا سلام الله

عليها جو گهر مالم عاليه ۾، جنهن پٽائي صاحب فرمايو

آهي نه.

حسني حسون ٿئي ، اهي پاڻ چئي
 تنهن ٻڌو ٿئي ، خبر ساري لوڪ کي

تنهن کان پوءِ حضرات ازواج پيغمبر اسلام مائرم خاندان
 ٻڌا. تنهن کان پوءِ مسجد اقصيٰ مجلس خاندان ٻڌو.
 جتي ذڪر ڪندڙ حضرت رسول مقبول صلعم هو ۽
 ٻڌندڙ ازواج پيغمبر صلعم ۽ اصحاب ڪبار وغيره آهن.
 جناب صفوہ بنت عبدالمطلب (آنحضرت صلعم
 جنم ٿي) فرمايو آهي ته اڃا حضرت حسون ڄمڻ وقت
 دائي وقت هو ته حضرت رسول ڪريم فرمايو ته اي ٻئي
 منهنجي پٽ حسون کي مولود ڪڍي اڃا لڏهن مون
 ڇو ته پا حضرت اڃان اسان الڪي پاڪ نه ٿي ڪيو
 آهي حضرت جن فرمايو ته اوهان الڪي ڇا پاڪ ڪنداؤ
 جنهنڪي خداوند عالم هر لاپاڪائي ۽ برائيءَ کان پاڪ
 ڪيو آهي. حضرت صفوہ فرمائي ٿي ته آئون حسون
 کي حضرت رسول ڪريم جن وقت ڪڍي آيس.
 حضرت رسول ڪريم جن حسون کي پنهنجي جهولي
 ۾ وٺي پنهنجي پاڪ زبان سندس منهن ۾ ڏسي.
 جنهن مان هڪ ڪم جو چشمه جاري ٿيو، ٻڌو پيشاني
 تي اچي (حسون) کي چئي ڏئي ووي مولڪي ڏلو
 ۽ پاڻ حضرت جن وٽي ڏلو ۽ ۳ ٿي دفع فرمايائون
 ته ” لئن الله فرما ٿالوڪ يا ٻڌا “ يعني اي پٽ!
 الله جي لعنت هجي الهيءَ قوم تي جا توکي فعل

ڪندي . تنهن ئي مون پڇيو ٿو ، يا حضرت هي
 ڪهڙي ماجرا آهي . پاڻ فرمائون ٿو ته هن منهنجي
 پٽ کي منهنجي ام ۾ مان هڪ ظالم جماعت
 قتل ڪندي .

ڪتاب صواعق مڪر ۾ ۽ روضه الشهداء ۾
 ام المؤمنين ابي عائشہ کان روايت آهي ته هوليڪي
 حضرت رسول خدا صلعم ڪيو ٿي ته حضرت جبرئيل
 کان ڪيو پڇي آهي ته منهنجي هن پٽ حسن کي
 ميدان ڪوٺي ۾ ناحق قتل ڪيو ويندو . حضرت
 رسول خدا ميدان ڪوٺي جي مٿي ۾ هوليڪي ٿي آهي !
 علامه ابو مسلم بن عبدالرحمان کان روايت آهي ته
 هڪ روز حضرت رسول خدا ام المؤمنين ابي عائشہ
 جي گهر ۾ بالا خان ۾ ورتل اندروڙ هئا ، ۽ اتي حضرت
 امام حسن عليه السلام به ويٺل هو تڏهن حضرت جبرئيل
 آيو ۽ چيو يا رسول الله تنهنجي هن فرزند کي تنهن
 جي ام ۾ ناحق قتل ڪندي اهڙي طرح ام المؤمنين
 ابي ابي عائشہ جي گهر ۾ به مجلسون ٿي گذريون . ڪتاب
 روضه الشهداء ۾ ملان حسن ڪاشفي فرمايو آهي ته
 حضرت انس بن مالڪ صهابي کان روايت آهي ته
 هڪ روز حضرت حسن جي چمڪ ورتل وقت جبرئيل
 مڃار ڪندي ٿي ان سان گڏ حضرت حسن جي
 شهادت جي اڇاڻي ۾ ٿي تڏهن رسول فرمايو ته

۱۰ چاڻي ڪهڙي . ٿڌهن چمر ٿيل فرمايو اي اهي الله
جڏهن ته تون هوندين ته علي هواسد و نه حضرت
فاطمه هوندي ٿڌهن ٽنهنجي هن حسن کي ظالم امير
پگنه بيا آب و غذا جي قتل ڪندي ٿڌهن حضرت
و رسول ڪريم زار زار و لو ۽ چيائون ته پوءِ حسن جي
غم ۾ ڪو نه وڻندو ٿڌهن چمر ٿيل چيو ته يا رسول الله
ٽنهنجي امير حسن لاءِ هر سال وڻندي ويندي .
حضرت سعيد اصحابي حضرت عبدالله ابن عباس کان
روايت ڪئي آهي ته هڪ روز حضرت علي حضرت
و رسول خدا کي عرض ڪيو ته يا رسول الله معلوم ٿئي
ٿو ته حضور جن حضرت عقول کي ڪهڙو ٿا پائين ٿڌهن
حضرت جن فرمايو ته ان سان بهڙي مهيت اٿم هڪ نه
ذاتي مهيت ۽ هو ٽنهنجي چاچي ابو طالب جي ڪري
اي ابو الحسن هڪ روز ايمرو جڏهن سڀ کان اول
ٽنهنجي حسن شهيد جي مٿان عقول جو فرزند قرآن
ٿيندو ان شهيد جي غم ۾ هو سال وڻندو ۽
ملائڪه مقرر آهن ان شهيد تي درود سلام عرض و ڪندا .
انهن چئي حضرت رسول خدا ايترو وڌا جو دامن ٽو
ٿي وئي . ڪتاب صواعق مقرر نه صفحہ ۱۴۱ ۾ آهي
ته حضرت چمر ٿيل جناب رسول خدا کي اها خاڪ ٽپڪاري
جنهن سر زبون تي حضرت حسين شهيد ٿيڻو هيو ۽
چيائو ته روز شهداد اها خاڪ خون تي ويندي . پوءِ

اها مٿي رسول ڪريم ام المومنين حضرت ام سلمه کي
 ڏسي. اي اي صاحب ان مٿي کي هڪ شيشي ۾ بند
 ڪري رکيو آخر زماني ويو گذرندو لبت اوهو روز
 شهادت حضرت حسين جو آيو ته اها خاڪه خون ٿي
 ويئي. هن مٿي ايمان ڪيل واقعي کي امام ڪهڙن علامه
 محدثين پنهنجي تصديقات ۾ ثبت قلم ڪيو آهي، ان جو
 ڪجهه حال هيٺ ايمان ڪجي. ٺو. امير مهڪوان شريف
 صفحہ ۷۰۹، رسالہ الامم، علامہ معجم مغربي، امام
 طبراني، شيخ عبدالحق دهلوي، طبقات ابن سعد
 ٺو مدي، ڪتاب مسند امام احمد حنبل، علامہ ابوهقي
 ڪتاب شواهد النبوت ملا عبدالرحمان جامي ۽ ابن
 ڪهترن علامن لکيو آهي. ۽ حضرت علي ۽ عبداللہ
 ابن عباس ۽ انس بن مالڪ ۽ ام المومنين ام سلمه ۽
 ام المومنين اي اي هائڻ ۽ حضرت زينب بنت جهم ۽
 ام الفضل کان مٿي ايمان ڪيل واقعہ جي تصديق ڪئي
 آهي ۽ ڪتاب نوادر روايت آهي ته حضرت ام المومنين
 حضرت زينب بنت جهم کان روايت آهي ته هڪ
 روز ابن پهرن جي وقت حضرت رسول ڪريم آرام ڪري
 رهيا هئا ۽ مولڪي چماڻون نه دروازو بند ڪري ڇڏيو.
 مون دروازو بند ڪري ڇڏيو ٿوري دير کان پوءِ
 حضرت حسين آيو ۽ پنهنجي ليدن هٿن سان دروازو
 کڙڪايو ۽ مون دروازو کوليو، حضرت حسين اندر آيو

چواء نه لالو ساء ڪئي آهي مون چيو ته حضور جن
 آرام ڪري رهيا آهن تون اورو والد ڪري پوءِ اچ-
 ٻو حضرت حسين چيو ته آئون لائي وٺ ويندس ايئن
 چئي حضرت حسين اندر هليو آيو ۽ حضرت رسول
 جي سامهون لٿي لمڙي لڳو ۽ حضرت چاچو ۽ حضرت
 حسين کي بهار ڪرڻ لڳو ۽ رويا لڳو لڏهين مون
 عرض ڪيو يا رسول الله ڪهڙو سبب آهي جو
 حضور جن وٽن ٿا لڏهين حضرت لمي الله چيو ته هي
 منهنجو پٽ حسين شفاء فرماي ٿي ڏيڻ ڪيو ويندو.
 ڪتاب توضيح عزائم آهي ته هڪ روز حضرت اسماعيل
 پهتڙيون ڏانهن نهر فرماي جي ڪپ تي پاڻي هاري
 آيو. اهو هٿ ميدان ڪري بلا وارو هو جو اتي وڃڻ پاڻي
 نه پيو لڏهين حضرت اسماعيل عرض ڪيو ته يا الله
 هي ڪهڙو سبب آهي جو منهنجي ڏڻ اتان پاڻي نه
 پهتو آهي لڏهين حڪم ٿيو اي اسماعيل هي اوهڻو
 هٿ آهي جتي حضرت حسين ٿي ڏينهن جو بهاسر
 شهيد ڪيو ويندو لڏهين حضرت اسماعيل امام ڪهڙو
 ڪرايو ڪيو.

ڪتاب حواص القارب مجلس نمبر ۲۱ ۾ آهي ته
 هڪ روز حضرت جبرئيل حضرت رسول کي عرض
 ڪيو ته يا رسول الله حضرت حسين جي مائٽ ڌاري هر
 سال هجر جي مهيني ۾ ٽن ڏينهن هلائيندا آهن

ڇوڪر عقلا ئي ڪتاب صواعق مڪر ۾ واپس ڪئي
 آهي ته هڪ روز سفر جي حالت ۾ حضرت علي رضی
 ڪر بلا جي زمين کان اچي لا لڪهائڙ آيا جڏهن حضرت
 حسن جي قبر واري جاءِ وٽ آيا تڏهن فرمايائون ته
 هتي اسانجي اٺن ويهارن جو هنڌ آهي ۽ هتي اسانجي
 اسباب وڪڻ جو هنڌ آهي ۽ اسانجي رت وهائڻ جو
 هنڌ آهي ۽ هتي اهلبيت رسول جا مظهر ماريا ويندا
 ۽ ان لاءِ آسمان ۽ زمين روتندا. ڪتاب روضه الشهداء
 ۾ علامه ڪاشفي لکڻ فرمائي ٿو ته جڏهن حضرت
 امام حسن بن علي جي شهادت جو وقت آيو ۽ ساري
 بدن تي زهر جو اثر پکڙجي ويو ۽ حضرت حسن جو
 چهر و زهر جي اثر کان پوڙا پوڙا ٿي ٻاهر نڪري آيو
 تڏهن اوچتو حضرت امام حسن جو رنگ مبارڪ زرد
 ۽ سائو ٿيڻ لڳو ۽ حالت مغرور ٿي تڏهن حضرت اهلبيت
 زاعما موجود هئا ته حضرت حسن پنهنجي دستار مبارڪ
 لاهي وڪي ۽ وا آخاه جو آواز بلند ڪرڻ لڳو ۽ خالدان
 و سالتنهاف ۾ قمامت پري ٿي وئي ۽ حضرت حسن چيو
 ادا حسن پنهنجي بدن مبارڪ جو رنگ ڇو سائو ٿي
 ويو آهي تڏهن حضرت امام حسن فرمايو ته صدق الله
 و صدق الرسول الله پوءِ فرمايائون ته مون کي پنهنجي
 ناني امي فرمايو هو ته شب معراج جڏهن آءٌ بوشم ۾
 ويو هوس تڏهن ۾ هالمنان قصر ڏسڻ ۾ آيا هڪ جو

و لکه سبز زمره جهز و هو ؟ ٬ بي جو و لکه سرخ يا قوس
 جهز و هو لڏهن حضرت جبرئيل کان پڇيم ته اي آهي
 جبرئيل هي ٻئي مڪالم ڪونهجي لاء آھن لڏهن
 حضرت جبرئيل چيو ته يا رسول الله هڪ مهل حضرت
 حسن ؟ ٻيو حضرت حسن لاء آهي لڏهن مون چيو ته
 هڪ سبز و لکه ؟ ٻيو سرخ و لکه آهي هن جو ڪهڙو
 سبب آهي لڏهن جبرئيل چيو يا اي الله هن وقت
 هو اڪي ماڻ ٻه شرم لڙاچي جو اوکي هن وقت غمناڪ
 احوال ٻڌايان. حضور ٻه آهي ٻه جو احوال هن ريت آهي
 ته ٽينجي پٽ حسن کي زهر ڏنو ويندو جو زهر جي
 اثر کان بدن جو و لکه ساڻو ئي ويندو تنهن ڪري
 خداوند ڪريم ان جي لاء سبز و لکه جو مهل ٺاهيو ڪيو
 آهي ٻه ٽينجي پٽ حسن کي مهديان ڪر بلا ٻڌن ڏينهن
 جو پياسو ٻه ٻه خنجر چٽا سان شهيد ڪيو ويندو ٻه
 بهڪڻ ٻه اي دن و ٻه ٻه ٻه ويندو ٻه سندس لاش
 مبارڪ و ٻه هر سرخ هو ادي ان سبب خداوند عالم
 ان جي لاء سرخ يا قوس مهل ٺاهيو ڪيو آهي لڏهن
 اهو احوال ٻڌي جناب رسول خدا ٻه ٻه حضرت
 جبرئيل ٻه ٻه هي مجلس بهشت ٻه ٻه گذري. ڪتاب
 تاسيع التواريخ صفحہ ۴۱۵ ٻه هڪ حديث وارو ٻه
 آهي ته حضرت رسول خدا فرمايو ته منهنجي امه هر
 سال منهنجي پٽ حسن لاء ٽن سئو ماڻهاري ڪندي

و هندي ۽ جهڪو ماڻهون منهنجي ۾ڪ حسن جي غم
 ۾ هڪ ڳوڙهو وهائيندو ان کي روز قمامت خداوند
 عالم خوش ۽ شادان رکندو. لکسمي ڪازن صفحہ ۴۵۰
 ۾ آهي تہ حضرت آدم حضرت ابراهيم حضرت ابراهيم
 حضرت شعيب و نوح وارا هئا. ڪتاب شرح مشڪوات
 جلد پنجم صفحہ ۶۰۴ ۾ آهي تہ حضرت امام حسن
 فرمايو آهي تہ جنهن ماڻهو جي اک مان هڪ نہ هئجي
 اسانجي مصيبت ۾ نڪرندو ان کي خداوند عالم
 جنت عطا ڪندو. ڪتاب مسام سرورہ الدخان آيت
 لهر ۲۸ ۾ قما بقيت عالم السما جي لکسمي ۾ لکيل آهي.
 تہ حضرت حسن جي غم ۾ آسمان وڻان ۽ ان جي رات
 جي نشاني آسمان جو سرخ ٿيڻ آهي. ڪتاب عارف
 الڪفايت ۾ آهي تہ امام شافعي ڪهترا مرثيہ تصديق
 ڪيا هئا ۽ پاڻ بہ مجلس عزاء پڙهندو هو. حافظ جمال الدين
 زوادي ڪتاب معراج الرسول ۾ امام شافعي جا ڪهترا
 مرثيہ لکيا آهن. ڪتاب دلائل النبوت ۽ ائرمي ۽
 مشڪوات جلد لهر ۸ صفحہ ۱۴۰ مسند امام احمد حنبل
 جلد اول صفحہ ۲۸۳ ۾ آهي تہ حضرت عبداللہ ابن
 عباس کان ورايت آهي تہ مون ابن عباس جي وقت
 خواب ۾ ڏٺو تہ حضرت رسول ڪرام جا وار مبارڪ
 سر جا گرد آلود ۽ پويشان آهن ۽ سندس هٿ ۾ هڪ
 خون ڀريل شمشير آهي تڏهن موي عرض ڪيو يا رسول

الله هي ڪهڙي ماجرا آهي انهن ٻارن فرمايائون ته
 انهن حسين جي غم ۾ غمگين آهيان، هي خون منهنجي
 امت حسين شهيد ڪر بلا جو آهي. ڪتاب يدايع المودت
 مطبع استمبول صفحہ ۳۲۲ ۾ علامہ شيخ سلامان حنفي
 لکي ٿو ته حضرت امام حسين عليه السلام جي روز
 شهادت کان پوءِ آسمان چاليهه ڏينهن رنڊو رهيو
 ڪتاب صواعق مڪر ۾ علامہ ابن حجر مڪي لکي ٿو
 ته روز شهادت امام حسين جي آسمان ڪارو ٿي ويو
 ۽ ماڻهي لباس ڪو به ڏينهن جو ٿاڙا ڏسڻ ۾ آيا، ڪو
 پتو ڏهن ٿان ڪيو ويندو هو ته لازو خون جوش
 ماري لڪرندو هو ۽ آسمان ۾ سڄ ڪارو ٿي ويو هو
 ۽ ماڻهن گمان ڪيو ته قيامت اڀري وئي آهي. ان
 ڏينهن آسمان مان خون وٺو جن ماڻهن جي ڪهڙن تي
 دت وٺو سي ڪهڙا ڏوٿ سان به خون نه لٽو تن جو
 اهي ڪهڙا ٿاڻي ويا. ڪتاب مسند احمد حنبل ۾ آهي
 ته جو شخص حضرت امام حسين جي شهادت لاءِ اڪ
 مان هڪ هٿجهڙو ڇڏيو ته ان کي خداوند عالم جنت
 ۾ هڪ جاءِ ڏيندو. ڪتاب توضيح عزا ۾ آهي ته
 امام ابو هنيفه حضرت حسين جي مائداري ڪندو
 هو ۽ چيائون پڙهندو هو. ڪتاب غيبت الطالبين مطبع
 لاهور ۱۳۵۲ ۾ حضرت شيخ عبدالقادر جيلاني لکي
 ٿو ته روز شهادت حضرت امام حسين جي خدا جي

حڪم سان ستر هزار مالائڪ آسمان کان لٿا آهن جي
 ٿور اڻڀرو امام حسين کي تمام ٿڌا عزاداري ڪندا
 رهندا. ڪتاب مقتل الحسين جي لکي سان پهرين
 صديءَ کان چوڏهين صدي تائين هر زماني ۾ علمائي
 اسلام ڪتاب ۽ نوار پڻ لکندا آيا آهن جن ۾ اڪثر
 ڪتاب وڏو عربي نوار پڻ آهن. ڪتاب سرائيڪا
 لمبر ۳۶ ۾ شاھ عبدالعزیز دهلوي هم زمان احمد يار
 ساڪن گنج گهگهر ۱۱۸۹ ۾ مڪرم جي رسم اڃا آوري
 بابت لکيو هو هن جو سچو نقل فارسي جو ترجمو آهي
 جو هيءَ سنڌي ۾ پيش ڪجي ٿو. اسان کي ٿو هانجو بهو
 خط پڻ هو ان ۾ مڪرم جي رسم بابت احوال طالب
 ڪيل آهي. مڪرم بابت اسانجو عقيدو ۽ رسم رواج
 آهي سو ٿورهن صاحبن لاءِ لکون ٿا اهو ته هن مان
 ٿورهن سڀ ڪجهه. معامو ڪري سگهندا. اسان وقت
 هڪ سال ۾ ۴ مجلسون آهن ٿيون هڪ حضرت رسول
 خدا جي وفات جي وقت ۽ ٻي لائون يا ٽهين حسين
 جي مجلس ٿيندي آهي ٻيو هزار کن ماڻهون اچن ٿا
 ان ۾ حضرت حسين جي شهادت بابت ڪجهه حديثون ۽
 فضائل جا ذڪر حضرت امام حسين جي شهادت ۾ وارو
 لئل آهن سي پڙهندا آهن ۽ خوش الحان پڙهڻ
 ڪري اسان پاڻ ۽ حاضرين مجلس گريه ۽ اڪا ڪريون
 ٿا ۽ ختم قرآن ۽ ٻيو آيتون پڙهون ٿا ۽ حضرت

ام المومنين ام سلمه زوجہ رسول خدا جوڪي فریاد
 جنن ۽ ٻرين جا روز شهادت امام حسين جي ٻڌا هئا
 سي ايمان ڪما وڃن ٿا ۽ جوڪي سفتيون روز
 شهادت امام حسين تي هون سي امان ڪيون وڃن
 آهن. اسان وقت ايترو ڄاڻو آهي. اکر اسان وقت ڄاڻو نه
 هجن ها ته اسان اصل نه ڪريون ها ۽ نه اهڙو قدم
 نڪتون ها ۽ باقي جوڪي ڳالهون لاجاڻو آهن ان جي
 امان ڪرڻ جي ضرورت نه آهي. اخبار الجهميه
 مهرم ۱۰ مطابق ۱۳ جون ۱۹۳۰ صفا ٻهريون ڪالم ۲
 جهميه العلماء هند د هلي ڏاڍو اثر مولا محمد ڪتابت
 الله ۽ مولا احمد سمد جي ڏاڍو نظر لڪندي آهي
 ان ۾ مهرم باب ۾ وٽس لکيل آهي ته حضرت
 رسول خدا جي وفات بعد وڏو واقع مهوم مهيني ۾
 حضرت امام حسين جگر ڪوش رسول مقبول و حضرت
 فاطمه الزهرا سميت النساء العالمين جي شهادت جو آهي
 جنهنجي لکڻ جي طاقت نه قلم کي آهي نه زبان کي آهي
 امام هالي مقام جي مظلومانه شهادت اعليٰ مهيت رسول
 جي بهڪاله حالت ۽ غريب تي ڏهه ۽ آسمان وٺا ۽
 جنن فریاد ڪيا ۽ هر مسلمان جو ٻچو ٻچو جنهن کي
 ابن رسول الله سان ڪجهه به تعلقات ظاهر يا باطن
 آهي سو رند و رهندو. هن فقري تي سلطان العارفين
 شاه عبداللطيف ڀٽائي علم الرحمه فرمائي ٿو:-

حسن مورو حسن جو جن لاءِ هٿوڙي ڄاڙ
خالق رب ڄهار مورو لاءِ مڙهندو تن کي
مولانا محمد علي دهلوي فرمائيندو ۽:-

فعل حسن اصل مڃڻ مرڪب پڙهند هٿي
اسلام زنده هوندا هٿي هر ڪر بلا ڪي بعد

بارا ڪرولائڪ جو چوڻ آهي تہ:-

لام گرو حسن ڪا ڄاڻ سڀ سنسار

سر ڪٿاڪي ڇڳس مهڻ ڪو هٿي ڇڪ پوڄا

سلطان عالمڪو اوڙلڪ زيب جي زمالي جو هڪ
لاويضي ووق هن طرح امان ڪيل آهي تہ ڪن ملا
صاحبن جي گهڻي سڀ ستاءُ ٿي بادشاهه حڪم ڪندو
تہ هن سال سرڪاري طرح رسومات مڪرم ٿي بندش
آهي تنهن ڪري ڪوئي بہ اهل حال مجلس عزاداري
نہ ڪري. اهڙو لوڻيس هر هڪ عزادار کي رسايو ويو
هڪ فقير جنگل امان بہ نہ رسد عزاداري ڪندو هو
تنهن کي بہ لوڻيس ڏنو ويو. تہ سو قدر مت خدا جي
معجزه جو نظارو، اڃان پوريان تاريخ مهر شروع ٿي
تہ هن فقير جي هڙاخالي وٽان زمين ٿاڻي پئي ۽ هڪ
خون جو چمڪون جاري ٿيو ۽ وهڻ لڳو ۽ هيءُ ڳالھ
اچي اخبارن ۾ پئي. ان جي چهرديد تهقيقات حڪومت
جي طرفان ڪرائڻ بعد معلوم ٿيو تہ اها ڳالھ سچي آهي.

پوءِ اڌ شاھ عزاداري جي بندش ٺاهي ڇڏي. اڙهي
 طرح راجا رياست کوالمار جو هندو آهي تنهن مهروم
 جي رسم ڪهڙي ريت پاڻ تي فرض ڪئي جو ادا
 ڪندو رهي ٿو. ڪتاب ڪامند مدافره ۾ آهي ته مهاراج
 کوالمار کي پنهنجي پٽ راجڪمار جي شادي ڪرڻي
 هئي تنهن پنهنجا پند ۽ ارهمن گهرايا هن کان شادي
 جي متعلق چڱو ٿي پنهون وار مقرر ڪرڻ لاءِ پڇيو. لکن
 ٿا ته پند ۽ صاحبان ٽائون ۽ ٽهون ٿاڍيخ شاديءَ لاءِ
 لک سمجهي مقرر ڪرڻ لاءِ چيو. قسمت سان اهو ماه مهروم
 هو تنهن ڪري ڪي چار ڇڱان مڙس مسلمان مهاراج
 وقت هلي ويا ۽ عرض پيش ڪيائون ته مهاراج صاحب
 هي مهروم مهروم اسانجي غم ۽ ماتم جو آهي ۽ خاص
 ڪري لاءِ ۽ ٽهون اسانجي حشر جو ٿي پنهون آهي تنهن
 ڪري اسان مهاراج جي فرزند جي خوشي جي مجلس
 ۾ شرڪت ڪري نه سگهنداسون، جهڪڻ هن ئي سگهي
 ته ٿاڍيخون اچي ڇڏي ڪي ٻيون ٿاڍيخون مقرر ڪيون
 وڃن، اسان مهاراج جا شڪر گذار وهنداسون. مهاراج
 وري پنهنجي ارهمن کي گهراڻي ڪا اڻي لک ٿاڍيخ
 پڇڻ لڳو. هڪ ڏکڻي پند ۽ ضد ٻڌي اهو ته اهڙيون
 لک ٿاڍيخون وري سڄي سال ۾ نه آهن ۽ مسلمان
 سان اسانجو ڇا آخر مسلمان ٿا اچن ٿي ڪري موٽي ويا
 ۽ راجڪمار جي شادي جا دھوت لاءِ جاري ٿي ويا

۽ هر طرف کان جشن ملهائڻ جا سامان گڏ ٿيڻ لڳا
 و قص و شراب جي مڇڻل اڀا ٿي وئي طرحن طرحن
 جا طائف پنهجي چوڪي ادا ڪرڻ لڳا. ٿو وڏو درد
 خدا کي جو ش آيو هن ڏانهن لاريخ جڏهن غروب
 شادي جو موقع مٽو ٿيڻ وقت اچي باد ٻاران ۽
 طوفان شروع ٿيو. اهڙي زبردست طوفان ۾ لت ۽
 ٽوڙ مٽي وڃڻ لڳي جو سڀ طعام خالي ٿي ويا
 ۽ ٿيو طولان سڀ هوا اڪڙي ڇڏيا خود مهاڙي جي
 خم جا چوڪيدار به ٿيو ڇڏي پڇي ويا ۽ ڪو نه ملو
 ڪنهن کي. مهاڙا صاحب پاڻ ٻارگاهه اڀري ۾ ٿو به
 ۽ زادي ڪرڻ لڳو ۽ اڀارو ڪماء يا الله اسان کي. هن
 آفت لاکهائي کان معافي ڏي اسان پنهجي عاشق حسين
 جي عزاداري هميشه ۽ هر سال ڪندا رهنداسون. آخر خدا
 خدا ڪري طوفان وڃي گهٽ ٿيو ۽ شادي جون
 تاريخون ٽهرائون واپس. بس الهي ۽ وقت کان وٺي
 اڄ تاءَ راجا گواليار رسم عزاداري مهڪرم الحرام ڪندو
 اچي ٿو. اهڙي طرح ٻيو واقعو به نظر آهي جو لوروالدين
 صدر پاشا ٿو ڪي ڪنهن سامونڊي سفر تي جهاز ۾
 وڃي رهيو هو. ان وقت مهڪرم جي مهيني جون بهاريون
 تاريخون هيون. ڪنهن وقت يا حسين يا حسين جو آواز
 اچڻ لڳو. پاشا مذڪور دريا ٽپ ڪرڻ جو حڪم ڏنو
 ماڻهو ڪشتي وسمي هن آواز جي طرف روانا ٿيا

نزد يك پوڄڻ بعد معلوم ٿيو ته ڪي آهي مشاوعايت
 مان حضرت امام حسين جو مائٽ ڪري رهيا آهن ٻوه
 پاشا مذڪور حضرت امام حسين جي عزاداري جو
 قائل ٿيو ۽ پاشا مذڪور جڏهن بمبئي ۾ پهتو ته اتي
 جا ماڻهو پاشا مذڪور کان هن ڳالهه جي تصديق لاءِ
 حاضر خدمت ٿيا ۽ پاشا مذڪور هن امر جي تصديق
 ڪئي. اسلامي علمائن کان سواءِ غير مسلم مدبر عيسائي
 هندو وغيره صاحبين به ڪيترا احوال پنهنجي پنهنجي
 نوازيغن ۽ تصديقات ۾ تسليم ڪيا آهن. پوروپن
 مدبر نمبر ۱- پروفيسر جولالڊ ۲- پروفيسر گيسن ۳-
 پروفيسر ايڊورڊ ۴- پروفيسر اويڊي ۵- پروفيسر
 ميجر ولسن ۶- پروفيسر جيمس ڪاڪرن ۽ هندو صاحبان
 مان مهاتما گانڌي جي هجراج ۲- پندب نورو ۳- ڊاڪٽر
 مگر جي گهڻي صفائي ۽ وضاحت سان حضرت امام
 حسين جي بهادري صبر، استقلال عبادت خدا ۽ هر
 حالت ۾ ثابت قدم رهڻ ۽ پنهنجو هوش سنبالڻ ۽ تمام
 اسلام ڪرڻ دلواهه نالي ڪي هڪ ڄاڻو ٻاٻس هي
 معيان صاحبان مداحي ۽ قائل آهن ۽ پروفيسر
 ليو مار - بلن جرمني پنهنجي نواريخ ۾ لکي ٿو ته اسلام
 جي بقا جو راز ۽ حفاظت حضرت حسين جي شهادت
 ۾ پنهان آهي. نوان اسلام، خدا جي لاءِ ڪي بدن آهي
 هميشه دنيا پوسف گمراهه ماڻهن ۽ ظالمن ناحق سختيون

هي ڪهون آهن. حضرت اوج عالم السلام کي ڪافر پتر
 ماوي ماري مٿان ڏيڻو ڪري ڇڏيندا هئا وري
 حضرت جهنم ۾ ڦهلائڻ جي حڪم سان اوهي پتر
 حضرت اوج کان لاهي ڇڏيندو هو ۽ چوندو هو ته
 اي لهي الله وري وڃي ڪافرن کي هدايت ڪر. اهڙي
 طرح حضرت اوج کي ڪهڙا دفع ڪافرن مان ورتا ۽
 وري خدا جي حڪم سان اوج کي جهاريو ويو ۽ وري
 ڪافرن کي هدايت ڪندو رهيو حضرت ابراهيم
 خليل الله کي ٻاهر جي آڙاءِ تي چار هو ويو ۽ حضرت
 زڪريا کي ڪرڻ سان ڪافرن جهڙائي ڇڏيو ۽ حضرت
 يحيٰ کي ماوي سندس سر مبارڪ وٺي وڃي هڪ
 ٿاڻي ۾ رکي هوندو بادشاه يهودي کي سندس
 ڪچهري ۾ سوکڙي طورو پيش ڪيو ۽ حضرت
 جر جهنم لاهي کي هڪ وڏي ڍڪي ۾ گرم پاڻي ۾
 ڪاڙ هو ويو مگر انهي مصيبتون ڪتابن جي اوراق
 ورائڻ سان مان ٿيون پر حضرت امام حسين عليه السلام
 جي مصيبت جو واقعو اهڙو دود ناک آهي جو ساري
 دنيا ۾ اڄ ڏينھن تائين وڌندو پيو رهي ٿوڙي هن مظلوم
 جي غم تي ڪنٽرول ڪرڻ وارا گهڻا نڙيد جا پورو
 آهن مگر سندن ڪوشش وانگن واهي ٿي. حضرت
 امام حسين جو غم ۽ ماتم ساري دنيا مسلم خواهه غير مسلم
 مشرق مغرب شمال جنوب ايشيا افریقا يورپ آمريڪا

وغیره تمام دنیا جي ڪنڊ ڪڙڇ ۾ جاري آهي
 بقولي شاعر :- اور غم همن دوروز غم شهر وهي هتي
 نوره سو بس بعد له ناهر وهي هتي

شروع واقعات ڪر بلا

برادران اسلام، اهل سهر و نواو پنج ڪتاب مقتل حسن
 روضه الشهداء تاريخ طبري - صواعق محرقه لکن لاند
 جڏهن معاويه بن ابوسفیان موي ويو ته اوه پو ٿي ان
 معاويه اُٺت تي ويٺو. هي شوخ مزاج عيش پرست غافل
 بادشاهه دين اسلام جي برخلاف هلي لڳو. اها ڳالهه
 امام اهل اسلام کي ناپسند ۽ اڻ مڙس معلوم ٿي پر حاڪم وقت
 کي - ڇو ڇو يا الڪي پنهنجي خيال کان باز آيل ٿي ڪيو
 ڪم هو - ته ٺهڻ ڪري گهٽ ۾ گهٽ پنهنجي ايمت ۽
 سرداري مڃڻ کان حضرت حسن ابن علي ابن ابیطالب
 الڪار ڪيو ۽ پنهنجي ناني نبي و رسول الله جي روضه
 پاڪ کي پوهاري ٿي بندڙ ۽ چراغ جڳائيندڙ ۽ گوشه نشين
 غريب ۽ بي يار مدینه منوره ۾ ويٺو هو ته ڪنهن جي
 اچڻ ۾ نه پيو ۾ مگر خداوند حقيقي جي ٻڌڻي ۾ مشغول
 رهندو هو، حضرت امام حسن ابن علي حضرت رسول
 الله جوڙو وٺيو هو ۽ حضرت بي بي فاطمه بنت رسول
 الله جو ٻٽ هو ۽ پنهنجي پاڪ ۾ پنجنون آهن ۽ ٻارنهن
 ايمان ۾ پارهون امام هو. ان جي شان ۾ خداوند عالم
 قرآن پاڪ ۾ ابناء نوا و ابناء ڪم جي آيت شريف لازل

فرمائي ۽ حضرت رسول ڪريم جو خدا ولد عالم امام
 حسين کي ٻيٽ سڏايو ۽ حضرت رسول ڪريم فرمايو
 ته حسين مني وانا مني ۽ ٻڌائي موڪلائڻ وقت فرمايو
 قال رسول صاعمر. مثل اهلبيتي ڪهڙو مثل ستمينه النوح من
 وڪيها اڃا وڃن ٿا غرق و هوا (ترجمو) منهنجا
 اهلبيت مثل ڪشتي لوح جي آهن جن هن جو ساٿ
 ڏنو تن اڃا ئي ۽ جي جدا ٿيا سي غرق ٿي ويا
 وري ئي دفعا رسول چيو اڌ ڪر ڪم اهلبيتي (صدهه)
 مسام صدهه. ٿر مڏي خصالن لسانن مسند احمد (مجل)
 اذالته الخباير آهي ته مڏ ڪور حد يثرون الهن ڪتابن ۾
 درجه آهن. انهن ۾ معاويه حضرت امام حسين علم
 السلام کي مڏيندڙ ۽ وهڻ لاءِ سڏيو ۽ مڏيندڙ جي ڪوڙو
 ولندڙ ابن عقبه کي لکي موڪليو ته يا حسين ابن علي
 کان منهنجي بيمت وٺو يا سندس سر مبارڪ ٽٽڻ
 ڪري موٽي شام ۾ ڏياري موڪليو. جڏهن الله جو
 خط ولندڙ کي مليو تڏهن وليد حضرت امام حسين کي
 سڏايو حضرت حسين ابن علي حضرت عباس ۽ حضرت
 علي اڪبر کي نه ساڻ ڪري دارالامارت ۾ آيو ۽ حضرت
 عباس ۽ حضرت علي اڪبر کي دارالامارت جي
 دروازي کان ٻاهر ٺهڻ جو حڪم ڏنائون ۽ چيائون
 ته جهڪڻ هن مونسان اندر وليد وٽ ڪهڙن نه قسم
 جو ناشائستہ قدم ڪيو ويو آهي لهره لڪهر بلند

ڪندس اوهان اوه اندر هئا اچو ايترو فرمائي
 حضرت حسين اندر وڃو

جڏهن حضرت اندر آيو ته وليم ان عقيده ٻڌو جو
 خط ڪڍي ڏيکاريسو. حضرت امام حسين فرمايو ته
 آئون هن جو جواب سڃاڻي ٻڌندڙي سنگت سان مشوره
 ڪرڻ بعد ڏيندس آئون چڱي حضرت امام حسين واپس
 آڻڻ لڳو ته مروان بن الحڪم وليم ان عقيده کي چيو ته
 اهڙو لادر موقعو وڃي هٿ نه ايندو ڪم هن وقت
 قتل ڪرڻ گهرجي ۽ حضرت حسين اهو آواز ٻڌو ۽
 چيو ته اوهانجي ڪهڙي مجال آهي جو هن وقت
 مولائي قتل ڪري سگهو. اهڙن لفظن ٻڌڻ ڪري
 حضرت عباس ۽ حضرت علي اڪبر مڪان اندر داخل
 ٿيا ۽ چيوڻ لڳا ته يا مولا جو ڪڏهن تون ڪم
 ڪرين ته اسان وليم ۽ مروان هن وقت قتل ڪري
 ڇڏارين ٿو حضرت حسين چيو ته اڳرائي ڪرڻ اسان
 اهلبيت جو ڪم نه آهي آئون چڱي ٻاڳ ٻاهر هليا ويا
 ۽ ٻڌندڙي دولتمدارن ۾ آيا اچي صلاح مصلحت ڪرڻ
 لڳا ۽ مسندن خاندان ۽ اهلبيت جي مشوره
 ڪرڻ بعد اها ڳالهه لڳرائي وئي ته هي ظالم شاهي
 اسانکي رسول جي عدين طمع ۾ ۽ ٻياري وطن ۾
 رهڻ نه ڏيندا ۽ اڳيان وري حج جو ذوالو نه ڏيندو
 اچڻ وارو هو تنهن ڪري حضرت امام حسين علم

السلام مڪو، معظم ڏي وڃڻ جو ارادو ڪيو. لکن ٿا
 تہ اهو زمانو اهڙو هو جو هن وقت حضرت حسين
 عليه السلام پنهنجي پياري وطن کان الوداع ۽ سفر جي
 تڪليف مڃيو وئي ڪري اختيار ڪئي ۽ اهو مهم جو
 وجہ ۲۸ اويج هو ۽ سن ۶۰-۵۰ ه. هو جڏهن حضرت
 حسين عليه السلام پنهنجي پياري اباڻي وطن جا وڃڻ
 ڇڏيا. لکن ٿا تہ حضرت حسين وٽ جي وقت پنهنجي
 نالي رسول جي وضع پاڪ ۾ وڃي وڌندي وڌندي
 موڪلائي ڪئي ۽ پنهنجي ايوما عزراڻن کي وٺڻ
 ڇڏي باقي يار انصار پائر پائما ۽ فاطمه ۽ اهلڪرم کي
 ساڻ ڪيما ۽ حضرت فاطمه صغرا سندس اباڻي ايوما
 کي ۽ پنهنجي ناني ۽ ام سلمه زوجو ۽ رسول صلعم وٽ
 ڇڏيو ۽ پوءِ تہ محمد حنفو ۽ حضرت عبد الله بن جعفر
 کي ۽ مدينه ۾ ڇڏيا ۽ جو ايوما هئا ۽ تڪليف سفر جي
 برداشت ڪرڻ جي لائق تہ هئا انهن کي مدينه ۾
 رهائي پاڻ سفر ۾ ايو پائائون ۽ حضرت ايوما فاطمه
 صغرا کان وڌندي موڪلايائون اهڙي ريت پنهنجي عزراڻن
 وطن کي ڇڏي واهي سفر آيا. اهڙي موقع تي سيد
 ثابت هاشمي شاهه سهرهڻي مرحوم فرمايو آهي.

(شعر)

پنهنجي وڃڻ کان مدينه تي فاصلي تي تمام
 وڃ پوءِ گهر گهر ۽ غمگين ٿيا هر خاص عام

لکن لا نه ماهه شعبان جمع جي ڏينهن اچي مڪه
 معظم پهتا ۽ حج پڙهڻ جي ارادي سان مڪه شريف
 ۾ رهڻ لڳا پر پڙيد ظالم ٻنهن جي جاسوسن کي حاجين جو
 ويس ڏئي حضرت حسين کي ايذا ڏيڻ جي ارادي
 سان موڪلوا. ايها غير حضرت حسين کي ملي نه ڪي
 پڙيدي جاسوس حاجين جي لباس ۾ منهنجي نقل
 جي ارادي سان ايل آهن سي مولڪي ڇڏ پڙهڻ نه
 ڏيندا ۽ حرميت بيت الله جو ڪجهه به خيال نه ڪندا
 جو هو غورائيزي تي آماده آهن ٻنهن ڪري امام
 هالي مقام ٻڌل احرام چڙهي عذرة صفا ۽ مروه سان
 ٻڌلائي مڪه کان روانا ٿيا.

جناب امام حسين ڄمڻ حاجين جي جماعت جي
 واپرو هڪ خطبو ۸ تاريخ ذوالحجاء جي بعد تعريف
 خداوند عالم و اعقاب و روح حضرت رسالت و عذاب جي فرمايو
 نه ٻئي آدم جي گردن تي موت پنهنجا نشان ڪري
 ڇڏيا آهن جهڙا عروان کي ڪڙين ۽ هسڻ جا نشان
 ٿيندا آهن مولڪي پنهنجي بزرگن جي ملڻ جي شوق
 اهڙو ٻڌائي ڇڏيو آهي جهڙو حضرت يوسف جي وڇڙڻ
 ڪري حضرت يعقوب جو اُور هو ۽ منهنجي واسطي
 هڪ جاءِ مقرر ٿي ڇڪي آهي جتي منهنجي
 خون جي ضرورت آهي ڪوٺا آهن ڏسي رهيو آهيان جو
 ڪر بلا جي مهديان ويران ڇڏي ۽ ڪوئي منهنجي

ابدن کي ٽڪرا ٽڪرا ڪري وهيا آهن ۽ مذهبي گوشه
 مان پنهنجو پيٽ پري وهيا آهن ۽ قضا ۽ قدر کان
 بچڻ جو ڪو چارو نه آهي اسان اهلبيست واضي رضا
 اللهی آهون ۽ هن جي امتحان تي صبر ڪرڻ وارا
 آهون ۽ هو اسان کي صبر ۽ شڪر جو اجر عطا ڪرڻ
 وارو آهي ۽ هي گمان نه ڪجو ته حضرت رسول خدا جي
 گوشه جو ٽڪرو حضرت رسول خدا کان ڏاڍو نمندو ۽
 پڪ چاڻو ته خلد ائين پر اسان کڏ وهندو ۽ هن کي
 ڏسي حضرت رسول خدا خوش ٿيندو ۽ خدا جو سچو
 وعدو پورو ٿيندو اس هائلي جيڪو شخص پنهنجي
 جان اسان کان تران ڪرڻ کان نه ٿي ٿي اهو اسان
 سان ئي وڃي ۽ پنهنجي دل سان خدا جي ملاقات
 ڪرڻ لاءِ تيار ٿي وڃي ۽ سچائي حاضر وهي ۽ اسان کي
 سچائي وڃڻو آهي ان شاء الله تعاليٰ. (اي مسلمانو ڪهڙي
 نه ايمان جي ڳالهه آهي جو امام دوما جا مسلمان عالم
 حج تي اچن ۽ حج جي سرڌار حضرت امام حسنه کي
 حج کان روڪيو وڃي) جڏهن امام حسنه علم السلام
 پهرين منزل تي پهتا اتي ملائڪن جو لشڪر هٿيار بند
 ڪهوڙي سوار امام جي خدمت ۾ حاضر ٿيو ۽ جناب
 امام پاڪ کي عرض ڪيائون ته اسان پنهنجي نالي
 تي جي جنگ بند ۽ احد ۽ حنين ۾ مدد ڪئي هئي
 هاڻي پنهنجي ۾ خدمت ڪرڻ لاءِ حاضر آهون امام پاڪ

فرمايو ته اوهين مون وٽ ڪر بلا جي سندس انجان ۾
 حاضر ٿيو ۽ وري جڏهين امام حسين بي منزل ٿي
 پهتو ته جنن جي فوج حاضر ٿي ۽ چيائون ته اسان
 پنهنجي والد پير کواو جناب اميرالمومنين علي ابن ابي
 طالب جا غلام ۽ مرشد آهيون ۽ اوهان جي دشمنن سان
 جنگ ڪرڻ لاءِ حاضر آهيون انهن کي ته امام فرمايو
 ڪر بلا جي مهديان ۾ حاضر ٿيو. ڪتاب نوار بخ الخلفاء ۾
 علامه سهوڻي لکي ٿو ته جڏهين امام حسين مدینه
 منوره کي ڇڏيو ته مدینه ۽ مڪي جي وچ ۾ ۽ وري
 مڪي ۽ ڪوفه جي وچ ۾ وري ڪوفه ۽ شام جي وچ ۾
 جنن جا امام حسين کي آهه وڙاري جا مرثيه پڙهڻ ۽ آيا
 لکن ٿا ته حضرت امام حسين حضرت مسلمان بن هڪل
 کي اڳتي ڪوفهين جي دعوت لاءِ لکڻ موجب پنهنجو
 سفر يا نائب ڪري ڪوفه شهر ڏانهن روانو ڪري
 ڇڏيو هو. ليکن ٿا ته ڪوفهين سوين خط حضرت امام
 حسين جي خدمت ۾ لکيا هئا ته يا امام اسان هن وقت
 بي وارفت آهيون جو معاذ ۽ وري ويو آهي ۽ اسان ئي
 يزيد جو ظلم بههڻ ٿي رهيو آهي جو اسلام ۾ رخنه
 وجهي رهيو آهي سو اوهان مهرباني ڪري اسانجي
 هدايت لاءِ اچو ورنه سڀاڻي قيامت جي ڏينهن پنهنجي
 نالي تي اڳيان پنهنجي ڏامن ۾ هٿ وجهي ٿو ٿي
 فوٽ ڪنداسين ته اسان امام حسين جي خدمت ۾

استاد صاحب دلد گندا و هماسون لککن امام حسين اسالکي
 صبر گوري نه کڻي. امام حسين علم السلام انهن کوفهن
 جي چوب زباني ٿي پنهنجي وڪل حضرت مسلم
 بن هڪل کي روانو ڪرڻ فرمايو. جڏهن حضرت مسلم
 کوفي پهتو تڏهن اوڙهن هزار ماڻهن حضرت امام
 مسلم جي هٿ ٿي پوي ڪڍي ۽ جناب مسلم کي
 زاريون نمازاريون ڪرڻ اڳا نه ٿيون حضرت امام حسين
 کي خط لکي ته امام پاڪ اسان کي زيارت کان مشرف
 فرمائي ۽ هدايت ڪري. اهڙي موقع تي شاهه عبداللطيف
 ٻٽائي فرمايو آهي

(بسم) کو میں کاغذ و کلمہ و جہی و جہ اللہ

امین تابع لہدی لہون اسالو شاہ

مہر مہدی آلہ افضا لا اعمدہ نوری

م سید ثابت علی شاہ سواتی لکھو آجی نہ

ڪوٽھن ڪوٽا ٺاپا ٺاهي ۽ ٺاهي ٺولي ڪا

ۛ. آی امام المسلمین زھتا امیؑ جا ہونڈی !

لَوْ أَنَّ أَهْلَ الْكِتَابِ كَفَرُوا بِمَا فِي كُتُبِهِمْ أَتَيْنَاهُم بِالْحَقِّ وَهُمْ يُكَذِّبُونَ.

نڪن لا رهن وقت يزد جي ط فاني عهد الله ان

زبان اصري جي طرف هو عڪسوفه جو دور مقرر ٿي

چڪو هو مگر حضرت امير مسلم جي اچڻ وقت حاضر

له هو جذهون . محمد الله ابن زياد كـي كهر ماي له

حضرت مسلمان بن عقيل حضرت امام حسين جي طرفان
 ڪوفين کان جمع واري رهنمون آهي ۽ ماڻهون پڙيد کان
 منصرف ٿي رهيا آهن. اهڙي خبر ٻڌڻ شرط ابن
 زياد ڪوفي طرف ڇڏي روانو ٿيو پر خطرو هين ۽
 ڪوفي جا ماڻهون مونکي قتل ۽ ڪري ڇڏين ٿيندڙي
 ان زياد اڀر ڦو ٻائي پاڻ کي لڪائي حسين ابن علي
 سڏائي ڪوفو ڏانهن روانو ٿيو ۽ جڏهن ڪوفو جي
 ٻاهران پهتو ۽ معلوم ٿيس ۽ شهر جا دروازا بند آهن
 تڏهن حسين ابن علي سڏائڻ شروع ڪيا ۽ چيائين ۽
 دروازا کوليا وڃن جو وقت واس جو هو ۽ هن جي
 چوڻ تي ماڻهن اعتبار ڪري دروازا کولي ڇڏيا
 ۽ هن دغا باز کي ماڻهون سمجهي ۽ سگهيا هي اندو
 شهر ۾ داخل ٿيڻ شرط دارالامارت ۾ داخل ٿيو پر
 هٿيار سنڀالي لشڪر کي ٿمار ڪيا ۽ پاڻ کي ظاهر
 ڪيائين ۽ آءٌ عهد الله ان زياد پڙيد جو ڪو وار آهن ۽
 اوهان کي خبردار ٿو ڪريان ۽ ڪوئي ۽ ماڻهون
 حضرت مسلم جي پٺيان اواز نه پڙهي ورنه ۽ هن کي
 نراء موجب ڏٺي ويندي اهڙي ڳالهه ٻڌڻ شرط ڪوفي
 ماڻهو ٻڌ جي ويا لکن ٿا ۽ عهد الله ان زياد جي
 هدايت تي ڪوفي عمل ڪرڻ لڳا جو هن ٽن وقتن کان
 پوءِ حضرت مسلم وقت نماز تي ڪوئي ماڻهون باقي نه
 آيو ۽ اوڏانهن حضرت مسلم بن عقيل حضرت امام

حسن علم السلام ڏي گذشتہ واقعہ ۽ ڪوفهن جي اوجھت
 ڪرڻ جو احوال لکي چڪو هو جڏهن ڪوفهن جي
 ابي وٺائي ۽ دغا بازی کان اهو مسلمان واقف ٿيو
 تڏهن پنهنجي خط لکڻ ڪري دست انوس ملڻ
 لڳو ۽ سخت مايوس ۽ پشيمان ٿيو مگر تقدار اڳيان ٿي
 جو چارواڪ ٿي چلي جهڪي ٿيڻ لڳو ۽ آخر عبيد الله
 جا سواهي حضرت مسلمان جي تلاش ۾ اڪتا ۽ ساري
 شهر ڪوفي مان فقط هڪ اصحاب رسول حضرت
 هالي بن عروه وفاداري ڪئي ۽ حضرت مسلمان جو
 ساٿ ڏنو ۽ حضرت مسلمان کي پناه ڏني پر اهو مؤمن
 به ظالم و ستم سان شهيد ڪيو ويو ۽ هڪ مائي طرح
 نالي حضرت مسلمان کي پناه ڏني آخر اوهان مو من شهيد
 ڪئي ويئي آخر جناب مسلمان کي به تمام ابي دودي
 ۽ ابي رحيم سان شهيد ڪيو ويو ۽ سندس سر مبارڪ
 ڌار ڪري شام ڏانهن موڪليو ويو ۽ اهو مسلمان جا فرزند
 به صغير سن حضرت محمد ۽ ابراهيم جي ساڻس سفر ۾
 ڪڍ آيا هئا ابي معصوم ۽ ابراهيم به حارث نالي هڪ سپاهي
 جي هٿ چڙهي ويا جو امام ابي رحيم سان درياءُ فرات
 جي ڪنڌي تي ٺهڻي اول وڏي شهزادي محمد کي
 قتل ڪري هن جو لاش مبارڪ به درياءُ ۾ اڇلايو لکن
 لا نه پهرين شهزادي حضرت محمد جو لاش درياءُ ۾
 اڇلايائون نه درياءُ جي سِر تي اهي رهيو جڏهن وري

ٻي شهزادي جو لاش به دونه ۾ اچلايو ويو. تڏهن
 اتي لاش گڏجي هڪ ٻئي سان ڳولائي پائي دونه ۾
 اڍيارا اڻڻ لڳا ۽ سڄي شهر وٽ هڪڙي مومن جهڙن
 جي نالي سان شهر مشهور آهي. تڏهن ڪڍي درياءَ جي
 ڪناري تي دفن ڪيا جو اڄ تاءِ مزار مقدس موجود
 آهي جو مومنين لاءِ زيارت گاهه آهي مگر ياد رهي ته
 جو شخص مومن سڀيئي نالي هڪڙو غريب هاري
 شخص هو پر فورم آهي ته حضرت حسن جهڙن رستو
 سان آيو ٿي ته پنهنجي شهادت جو احوال ٻڌائيندو
 آيو جڏهن حضرت امام حسن منزل نزل ٿي ويو
 ته اتي هڪ قاصد ڪوفي کان اچي رهيو هو هن کي
 حضرت سڏائي ڪوفي ٻاٻ ۽ حضرت امير مسلم جي
 احوال ٻاٻ ۽ ٻيو تڏهن قاصد لالان ۽ گريبان تي حضرت
 مسلم ۽ سيدس فرزندن جي شهادت جي خبر ڏني
 اهڙي موقع تي جناب سيد ثابت علي شاه فرمائي ٿو
 سرور ۽ ٻيو سڏائي ڪوفي جي ڪا خبر ڏي
 هن چيو اي شاه سرور سر شاه لولان صدي
 ڪوفي ۾ ڪٿو ڪوفين مسلم کي منهنجي ڏيندي
 سر شام ڏي وڃي ويا ٿڙ ڪوٽ کان ڪهرايو
 فرزند النجا تي احوال حارث جي هڪ ۾ آيا
 هن لقي فرانس ۾ ٿي هئا ڪولڊ ٿي ڪهايا
 تڏهن حادثو ڪو عالم جي سر هو آيو

مسلم جو موت ٻڌندي ٿو ڪو ڪرو ڦهلايو
اولاد ۾ رضوي جي سر ڇاڪا ٿي وسايو
حضرت حسين کي مسلم جي شهادت جو ٻڌي
تمام گهڻو ارمان آيو ۽ حضرت مصعب ۽ ٻين ٻنهي
پر خدا پاڻ عراقي ٿي هلندا رهيا. منزل ثعالب ۾
عبدالله بن سلمان کي منظر بن مسعود ٿي پنهنجي
شهادت کان آگاهه ڪندا ويا ۽ منزل بطنه عقبا ۾
بن لؤذان کي پنهنجي شهادت جي خبر ٿي ۽ وقت
ٿي وري حر ۽ ياحي حضرت حسين کي گهڻو ٽڪر
ڪندو رهيو آخر ڪار حضرت امام حسين عليه السلام
۲ لاريخ ۶۰۰ ۾ روز خميس اچي ڪر بلا جي ميدان ۾
وارد آيو لکن ٿا ته سندس گهوڙو اچي هلڻ کان
جواب ڏئي ٻئي رهيو حضرت پنهنجي سواڙي لاءِ
ٻيو گهوڙو گهرايو اهو به نه هائو اهڙي طرح حضرت
حسين عليه السلام سڀ گهوڙا اڳايا لکن ٿا :-
بقولي شاعر :-

سڀ گهوڙي ٻڌي ٻي ڪي دوش هٿوار ٿي
لکن ته اڪه قدم پئي اڏايا وهوار ٿي
اڏهن حضرت حسين عليه السلام اتي جي وهڪرو
ماڻهن کي سڏائي دريافت ڪيو ته هن زمين جو ڏاڍو
ڇا آهي اڏهن انهن جواب ۾ عرض ڪيو ته هن زمين
کي مارو ۽ چون ٿا ۽ لهندا به چون ٿا جناب امام

فرمايو ته ڪو ٻيو به نالو آهي ته چوڻ لڳا ته هن کي
 شط فرات به چون ٿا ۽ ڪربلا به چون ٿا انهن حضرت
 امام حسين فرمايو ته اسانجي سفر جي منزل ختم ٿي
 آهي ۽ اسانجي مصيبت ۽ مظلوميت جي اها جاءِ آهي
 ۽ پنهنجي سنگت سان ڪي به او شاد فرمائون ته اڳتي
 وڌڻ جو ڪوئي به ضرور نه آهي جو اسان هن وقت
 منزل مقصود تي پهچي چڪا آهون اها اسانجي شهادت
 جي جاءِ آهي جو اسانجا هن سر زمين تي خون وهايا
 ويندا ۽ سڀ پاڻو اصارو دست ۽ عزيز شهيد ڪيا ويندا
 ۽ اسانجا مال اسباب لٽا ويندا ۽ اتي اسانجون قبرون
 ٽپنديون ۽ هتي اسانجي زيارت گاه ٿيندي ۽ هن
 زمين جي مولڪي جناب رسول خدا ڪبر ڏي هتي سا
 پوري ٿيندي ۽ حضرت حسين عليه السلام پنهنجي
 عزيز ۽ دوستن لاءِ رتن پائون ۽ پيڙهن کي
 ڪربلا به جهڙي ٿيڻو هو سا سڀ حقيقت واضح ڪئي
 ۽ دريا جي ڪناري تي عزم اصب ڪو ويا. جڏهن
 پوندي لشڪر گهڙو اچي گڏ ٿيو انهن حضرت کي
 ڏٺو ۽ ڪو ويو ۽ عزم پٺاڻي دريا کان پري ڪرايا
 ويا آخر حضرت حسين عليه السلام لڏي پري عزم
 اصب ڪري ويٺو ۽ دريا جو ڪنارو پوندي لشڪر
 جي قاضي ۾ آيو. جڏهن ستمن ٿا وڌن مڪرم جي ٿي
 ته حضرت امام حسين جو پاڻي بند ڪيو ويو ۽ دريا

ئي سڳس ٻيو وانهارو ويو اهڙي موٽ، ٿي شاهه،
عبداللطيف جو ايت آهي :-

ڪوفي ڪر بلا هر پاڻي نه بهارين
اي علي شاهه کي شهزادا سارين
لڪريو نهارين آ مهر محمد عراي

۽ سهند ثابت علي شاهه، سوهڻاڻي ۽ هن ريت فرمايو آهي
پاڻي نه هٿ پلوتن امداد سان ٻڌايو

آخر ٽي هين ٿاويلاخ نه اچي وئي لکن ٿا نه امام حسين
هلم السلام ٽي هين ۽ جي رات هڪ غمي هر عالم قنابت
جي بهران هڪ غم، هر امام باون الصادق کي گڏ ڪري
خط، بعد حمد ثنا خداوند ڪوٺي جي ۽ دود حضرت
رسول ڪوٺي جي اوشاد فرمايائون ته اي مسلمانو
دوستو عزير و هن وقت رات جو اوهالڪي آگاه ڪوٺ
ٿو چاهه ان ته انهن ڪهر نه چري نه اسالڪي خبر آه،
هتي آئون اوهان ٿان پڇهجي ايمس جو هٿ ڪٿان ٿو
۽ جو شخص هن سماه رات هر اکر وڃي واهي نه منهن
جي طرفان عام اجازت آهي اکر پڙهين کي ڪم آهي
نه منهنجي سر سان بي ڪهن سان نه مطلب آه، ان
يعني صبح جي لڳ واري وائي کان آگاهه ڪري
چڏيو آهي اکر ٻڌي حضرت ظهور بن قهن اصحابي
اي عرض ڪيو ته يا ابن رسول الله اکر منهنجي مدد
ڪندي آه مار جي وچان ۽ باهه هر چلابو وچان ۽ رک.

ڪري هوا ۾ اڏايو وڃان اهڙي طرح هر ٻار وري
 وري ماريو ۽ جلايو وڃان ته به پنهنجي مدد ۽ مددست
 کان باز نه ايندس هي نه هڪڙو ٻيو قتل گهڻو آهي
 ۽ هميشه خدا جي حضور ۾ حاضر رهڻو آهي اهڙي طرح
 ٻين اصحابن ۽ يارن دوستن عزائون اهڙيون ٿيڻيون
 ڪيون ٿڌهن حضرت امام حسين الهن کي دعاءُ ڪيو
 جي فرمائي ٿو ته حضرت امام حسين فرمايو ته آئون
 اوهان کي هڪ ئي ٻڌايان ته توهان سڀئي اڄ هن ميدان
 ڪر بلا ۾ شهيد ڪيا ويندا ٿڌهن سڀئي ڪڙبان ٿي
 عرض ڪيو يا ابن رسول الله اسان خداوند عالم جا
 هزار هزار شڪر ۽ اڃا ٿا آڻيون جنهن اسان کي اوهان
 تان قربان ٿيڻ جو شرف عطا ڪيو آهي ۽ اسان توهان
 پنهنجي جان قربان ڪنداسون بي طرف کان پڙي
 لشڪر امام حسين جي مڙهن جي چوڌاري دستا بند
 ڪري ڇڏيا ٿڌهن حضرت حسين هنن کي فرمايو ته
 اي ڪوٺو ۽ شامو آئون توهانجي سڳي نني حضرت
 رسول جو ڏوهٽو آهيان ۽ سيد آهيان ۽ مسافر آهيان
 توهانجي دهر ۾ ٿيڻ تي آيو آهيان توهانجو مهمان
 آهيان منهنجي لائق خون ۾ هڪ ڊڙو لڳو آهي اوهان
 سان وڙهڻ لاءِ نه آيو آهيان صبح روز مهين منهنجي
 ناني نني ۽ ناني علي ۽ امان فاطمه الزهرا کي ڪهڙو
 مڙهن ڏيکاريو ۽ شفاعت جا طالب ٿيندا ۽ خدا جو

منهن ڏيکاريندا ۽ شفيع جا طالب ٿيندا ۽ خدا جو
 خوف ڪريو ۽ مولائي لائق قتل ڪرڻ کان باز اچو
 مومنان اهلبيت و رسول جا پيدا ٿيندا ٻار ۾ چون آهن
 ڪو شرم ڪريو ۽ خدا جو خوف ڪريو آئون نه جنگ
 لاءِ آيو آهيان نه ملڪ گهري جي خواهش آهي آئون
 فقط اوهان کي هدايت ڪرڻ آيو آهيان حضرت رسول
 جي سڄي دين جي تبليغ ڪرڻ گهران ٿو ۽ منهنجو
 ڪو به مطلب نه آهي جهڙوڪ منهنجي اوهان کي دين الله
 ۽ رسول جي ضرورت نه آهي نه مولائي راه ڏيو نه
 آئون ڪنهن يعني ملڪ هندوستان يا يورپ ڏي هليو
 وڃان ۽ اوهان منهنجي لائق خون کان بچي وڃو مگر
 انهن جو پڙندي عالم لشڪر هڪ به نه ٿي ۽
 واهون بند ڪري ويٺا ٻائي جو ڪم ساري مڏاوتاس
 اس و حموان بني هود نصراڻي گهو ٻڌان روڪ ٿو ڪ
 جي ٻن ۽ واراڻهن ٿا سو به اهلبيت و رسول ٿي بند
 ڪيو ويو ۽ ڪو به لفظ ۽ خوف خدا ۽ رسول جو نه
 ڪيائون ۽ لکن ٿا نه هو ان واهي جو پڙندي لشڪر
 جو هڪ سڀه سالار هو سو پڙندي عزتون سميت اچي
 حضرت حسين جي پيش ٻه ۽ اوڀر لال ٿيو
 اهڙي موقع تي شاعر عبداللطيف ڀٽائي فرمائي ٿو
 هاڻي حور آيتو مانجهي مردانو
 اصل عاشق آڳ چو پتنگ پر والو

چئي راضي مان رسول آئي لاهل ٿو ٿاڻو

هي سر ساماڻو جو گهوٽ مٿاهان گهوڙيان

لڏڪن ٿا ته حضرت هر پنهنجون ٻانهون ٻڌائي عجز ۽
 لاهڙ سان ۽ آهڙي سان اچي حضرت امام حسين
 عليه السلام جي قدم تي پيو حضرت حسين عليه
 السلام کيس معافي ڏني ۽ وڏي عزت آڻي سان پنهنجي
 سات سان ملايو ۽ ڏينهن رات محرم جي ساري رات
 عبادت خدا ۾ مشغول رهيا ۽ صبح جو سوير پڙيڊي
 لشڪر ٿي ڏينهن جي اڃايل پڙيڊي مسافر مديني جي
 موٽي ٿو ٻاڙي شروع ڪئي. حضرت حسين ڇڏهين
 صبح جي لاهڙ يا جماعت شروع ڪئي ته ڏهين هڪ
 صاف الصادق اصحابن جي لورن کي پنهنجا سمنڊ سهر
 ڪري اچي ۽ باقي ٻئي جماعت اماڻي ادا ڪئي
 آخر پڙيڊي لشڪر جنگ شروع ڪري ڏني يعني
 جناب امام حسين جا اوڙهن جوان ٻئي هاشم خروڊ ڪلاڻ
 هئا ۽ ٻيا چوراجاهه اصحاب غور سادات هئا اول اصحابن
 چور يا ابن رسول حسين اسان جي جان ۾ جان آهي ته
 پنهنجا سر اهلبيت و رسول تان ڦر تان ڪڍنداسين حضرت
 حسين عليه السلام جي ڀائرن مان حضرت عباس بن
 علي حضرت عرون ابن علي ۽ ٻيا ٻائڙ هئا ۽ ٻين مان
 حضرت علي اڪبر هميشه ڪل پوڄهه هو ۽ حضرت علي
 اصغر صغير سن هو ڀائرن مان حضرت قاسم بن حسن

۽ حضرت احمد ۽ حضرت زيد هما ۽ پاڻيچن مان
 حضرت هون ۽ محمد هما ۽ ابا ۽ هما لکن ٿا ۽
 حضرت عباس علمدار وڏو بهادران بهادر يگالو هو ۽
 حضرت علي اڪبر حضرت رسول جي همسڪل وارو
 نه ڏيڻ دست بهادر هو پوءِ دوستن پاران مان حضرت
 حبيب ان مظاهر ۽ ظاهر ان هن ۽ حضرت مسلم ان
 عوسج ۽ حضرت حر ابن رياح هو ۽ اوار پڻ هر
 مذڪور آهي ته اول اول جنگ جي اجازت الصاوت
 ورتي ۽ هڪ هڪ ئي پنهنجا جنگي چوهر ڏيکاري
 شهيد ٿيندو ويو اهڙي موقع تي مرزا داور صاحب
 هن طرح فرمايو آهي.

روشن چراغ الفت وه خاص کر گئے

ہم سے کے سائھی ہمارے مرے ہی مر گئے

جڏهن حضرت جا پاريڪي بعد ڏيکري هڪ
 هڪ ئي شهيد ٿي ويا تڏهن حضرت جي پالون ۽
 پٽن جو وارو آيو حضرت علي اصغر جو حضرت حسين
 علم السلام جو لوڙو چشم لندو ٻار هو جڏهن سڄو سن ڪل
 ڇهن مهينن جو هو تڏهنڪي اڄ اهڙو اعتبار ڪيو جو
 پنهنجي ۾ تڙڻ ڏيکيو تڏهن حضرت سڪندر خاتون
 هڪ مهڪ خالي ڪٽي حضرت عباس علمدار وٽ آئي
 ۽ چيائين ته ڇا ڇا ساءِ منهنجو لندو پاءِ علي اصغر اڄ
 کان اعتبار ٿي ٿر ٿي وهر آهي هن لاءِ جهن ۽

صورت سان ئي سگهي ٻاڻي آڻڻ جي ڪوشش ڪريو
 حضرت عباس اها خشڪ مشڪ ڪٿي حضرت امام
 حسين کان موڪل ورتي؟ آسري الله جي فرات دريا
 مان ٻاڻي وٺڻ ويو مگر افسوس صد افسوس جو نيزيد
 جا سوين پهريدار ساهي بمثل هئا تن حضرت عباس
 کي روڪ ڪئي پر حضرت عباس گهوڙو ڏوڙائي
 وڌي همت ۽ جرات سان چمڪندڙ ڏيندي وڃي
 دريا فرات تي پهتو آل رسول جي معصوم ٻارن جي
 اڇ ياد ڪري ٻاڻ ٻاڻي ڪوٺي پٽيءَ اول مشڪ ٻاڻي
 سان ڀري گهوڙي تي چڙهي جلد حيمه گاهه اهايمت
 ڏي ورتا ٿيا مگر افسوس جو شاهي لشڪر ظالم ڪوس
 چوڏائي، ويڙهي ويا ۽ نه ٻاراڻي ڪرڻ لڳا آخر هڪ
 ظالم ساهي موقع وٺي تلوار جي داو سان بازو ڦاٽ
 ڪري ورتو حضرت وري به بازو ۾ مشڪ جهلي
 آخر اهو بازو ڦاٽ ڪيو ويو وري حضرت عباس
 مشڪ جي ڏوڙي پنهجي دهن اندس ۾ جهلي
 مگر افسوس نه ٻاراڻي جي ڪري مشڪ ٻارڻ
 مالند ئي ويٺي ۽ ٻاڻي سڀ هاڻي ويا ۽ حضرت
 عباس امام ڪهڙن ٿيون؟ ٿر وٽن جي سخت زخمن
 ڪري گهوڙي تن هٿ ڪريو ۽ حضرت امام حسين
 علم السلام کي ٻڪارڻ لڳو ۽ اي مهنجا آقا مهنجو
 آخري دم آهي مهنجي سڙي اچي موندگي ٻاسين

سڏايو پوءِ حضرت حسين (ع) سان آخري
 ملاقات ڪئي. لکن ٿا ته شهيدن جا لاش حضرت
 امام حسين (ع) السلام اچي گديج شهيدان ۾ رکيا ويا
 حضرت حسين (ع) حضرت عباس (ع) جو لاشو آڻي نه سگهيو
 حضرت امام حسين (ع) سارو ڏينهن پنهنجي ڀارن انصاف
 عزيزن جو بهڪندڙ هو. حضرت اڪبر (ع) سان ڏسندي بهي
 معصوم ڀارن جي ڀاڱي لاءِ فريادون اٿندي شهيدن
 جا لاش کڻندي امام ضعف ٿي ويو هو جو حضرت
 عباس غازي بهادر جي لاش آڻي نه سگهيو. بعضي
 چون ٿا ته حضرت عباس (ع) وسمه ڪئي هئي ته يا آقا
 سردار منهنجي لاش ختم ۾ ڪئي ته هاجو جو آءٌ معصوم
 سگهندڙ ڪي ڀاڱي بهڃائي نه سگهيس. تنهنڪري شرم
 ٿو اچي ته آخر ڪار حضرت علي (ع) اصغر کي اڃ کان انتخاب
 ڏئي حضرت حسين (ع) کيس ڪٽي وڃي شامي ڪوٺي
 لنگر کي چيو ته اي ڀارو جهڪڙهن آئون اوهانجي
 باطل گمان ڪري گنهگار آهيان ته هي معصوم ڀارو
 بي گناه آهي خدا جي واسطي ۽ نالي تي جي واسطي
 هن معصوم کي ڀاڱي ڀاري ٿو هانجو دڙيا گهٽ ٿي نه
 ويندو مگر افسوس جو ظالمن ڪو خيال نه ڪيو ۽
 حرم بن ڪاهل نالي ظالم بهدود سنگدل سپاهي هڪ
 اهڙو ظالم جو ٿيو هئو جو معصوم جي کلي مان لنگهي
 وڃي حضرت حسين (ع) جي ڀارو ۾ لڳو ۽ حضرت علي
 اصغر شهيد ٿي ويو.

هن موقع تي سوڊ ٿايب علي شاه هن ويٺ ڇهو آهي
 پور ڳولدي ٿو ڪهڻن اي ٻيو هيئن ٿو ڪي همنو
 جنهن ستم جي سوله کان ٿي هور اصغر جي تمام
 وري مهر ڏاڏو هره اهر هن ويٺ ڇهو آهي -
 امت لاءِ قسم احمد مرسل ڪي نه ماني
 همنن ٿورون ڪا اوسا لکي ظلم ڪي پاني

لکيندا ته حضرت امام حسين علي اصغر اي گناه
 جو خون پنهنجي هٿ ۾ کڻي جهامو ۽ جمال ڪهائون نه
 آسمان ڏانهن اڇلوان آواز آيو ته يا حسين هن ئي گناه
 جو خون اکر آسمان ڏي ويو ته وري پاران و حمص
 ڪڏهن نه وسندو ڏهن امام حسين وري اهو خون
 ڏهن ئي هارڻ ٿي ڳهرو نه آواز آيو ته يا حسين اڪر
 اهڙو لاحق خون ڏهن ئي ڪريو ته وري ڪو نه سارو
 ڏهن مان پيدا نه ٿيندو ڏهن هڪڙي شاعر ڇو
 آهي جو امام جي ڏاڍي آهي ڪلام لکيا جنهن جو
 ترجمو هٿ آهي.

اڪار آسمان ڪو هٿي واضي ڏهن ڏهن

اصغر ٿهاري خون ڪا ٽڪهالا ڪهڻ ڏهن

ٻيو حضرت امام حسين عليه السلام اهو لاحق خون
 پنهنجي منهن ۾ ڀرجي ٿي مامو اهڙي مصيبت جي وقت
 ۾ نه امام پاڪ صبر ۽ شڪر خدا ڪندو رهيو.

بقول شاعر :-

پاڻ ۾ ماو يا پٽ ۾ ماو يا شاف ڇهو شڪر خدا
 آخر حضرت علي اکبر - حضرت قاسم - حضرت
 عرون محمد سڀئي هزار آشنا حضرت حسن جي روارو
 واهي بملڪ عدم ٿيا يعني درجه شهادت کي رسا ۽
 لبت حضرت امام حسن جو - سر ٽپڻ جو وارو آيو
 حضرت امام حسن هاءِ السلام ٻڌي ٻڌي لشڪر هٿان
 ٿورن ۽ ٿارون جا زخم کائيندي کائيندي امام ضعيف
 دلت کي وڃي رسو هو هڪ پاسان ٿن ٽينهن جي
 اڪر ۽ اڃا پئي پاسي کان عزتون جو فراق ۽ داغ ٿين
 پاسي معصومن جو پاڻي لاءِ آه زار يون همسون ۽ اعل
 حرم جي فريادن جو جگر ٽاريندڙ فرياد ۽ ٻوڏ ٻنهن
 جي شهادت جو پورو پورو ٻڌون هئس ۽ بعد شهادت
 جي اهلڪرم جو قيد گهڻ ۽ دودو وڻ ۽ پسر ديس ۾
 مصيبت جون حالتون بهش اچڻ اچي سڀ اومان ۽
 مصيبتون حضرت امام حسن جي اکين اڳيان ٿوري
 ۽ هون هون آخر الامر امام پنهنجي ڪهن ۾ اعليٰ
 و سول کان يعني پنهنجي مصيبت زده ڪتب کان آخري
 موڪلائي ڪرڻ آيو ۽ حضرت امام زين العابدين کي
 وصيت ڪري ۽ امامت جو وارث بڻائي صبر جي تلقين
 ڪري باقي آلهي معصومن مستورانس جي پارت ٽٽي
 هر حال ۾ صبر جي ۽ شڪر جي پارت ٽٽي جمل

اڏا ڪرڻ لاءِ وهوار کان هٽ لھڻ لڳا ٿيا. هڪڙي منزل امام حسين کي ڏٺو ۽ ڏهن جي دوستان پيش آئي جو وجود ۾ ٿيو لڳل هئا ٽن سھڻ کي ڏهن کان مٿي روڪيو آخري سھڻ ڏهن تي ٽڪليف سان ٻهئي اماڻي اڏا ڪرڻ لاءِ اھڻ جو ارادو ڪيو مگر جنھن ٻاسي ڏي هٿ هڻي سو هٿ ڇڏڻ سان گلگون ٿيو اچي حيلي ڪو ڇڏي ڇاڪاڻڪ سان ٽھڻ ڪري اماڻ ٻڙھڻ لڳو آخري ڪار سجده جي حالت ۾ شھر ملھون امام حسين جي سڀني اقدس ٿي چڙھي سو مبارڪ بدن کان ڪنڊو سان جدا ڪيو اھڙي موقع تي مرزا ڏاھڻ چيو آھي .

ايسا اماڻي ڪوٺي ۾ ٿيا جوسا شھر ٿا

اڪبر ڪهتي ڪهتي اڪبر ڪهتي ڪهتي

حضرت امام حسين جي شهادت کان پوءِ سڀني شهيدن جا سر بدن کان جدا ڪري اوزن ٿي سوار ڪيا ويا امام حسين جو سر مبارڪ اوجھ لڙي سورھ ڪھڻ جي ٽلاوت ڪندو رھو اھڙي موقع تي هڪ شاعر چيو آھي ،

ٻڙھا لڙو ۽ ۽ ھي شاعر ڪلام الله بسم الله

حضرت امام حسين جي شهادت بعد شامي لشڪر ٽھڻي اھڻ اھڻ اھڻ ڪي ڪي ٻاھ ڏي ۽ ھن ويس آواز بلند ڪرڻ لڳا بقول شاعر .

لو تـو تـو کات علي و بتول کـو

قـمـدي بـدا کـي لـي چـلو آل و سـول کـو

۴ پوء حضرت امام زين العابدين کي طوق ۴ زانجو
پهرائي قمدي بنايو ويو مستورايت عصمت اهلبيت کي
۵ قمدي کري هلمبا هي اهو امتحان هو جنهن جو
ذکر قرآن شريف جي سورة بقره آهي يعني (ايات يا
۶ بر کات) نمبر ۱۵۴ سورة بقره

ولماولکم بشيء من الغروب والوجع ولقص من
الاموال والانفس والشروات وبشر الصائرين الذين اذا اصابهم
مصيبة قالوا لانا لله وانا اليه راجعون

۷ يقمن اسان امتحان وٺون ٺا خوف ٺا بارخ سان ۴ بک
اڄ سان مال جان ۴ اولاد سان ۴ (اي و سول) اهڙا
صابر جو مصيبت جي وقت ۾ هي چون ٿا ته اسين خدا
جا آهون ۴ وري خدا جي طرف وڃڻ وارا آهون .
۸ اهو امتحان حضرت حسين ۴ سندس اهلبيت ٺي پئي پاس
ٿيا . هن موقع تي سيد ثابت علي شاه فرمائي ٿو .

ساک ري سردار قمدي ڪر بلا مظلوم جا
سر کليا مالـم ڪندا جڏهن شام ٺي ووندا هلمبا
لي ڀڄو جنهن ڪنهن ڪر هي اهو وقت آهن ڪنهن سندا
هن ڇو آهون سڏيندس جا مسافر معجلا
جڏهن حسين ابن علي هن ساک جو سردار هو

ٿڏهن وڌو هنن قافلي جو قدرو ۽ مقدار هو
 دائما جهڙو مل لک هن ڏو ئي چوڪمڊار هو
 ۽ ادب کان هن جي هر ڪو خاص خدمت ڪار هو
 اڄ حسن ابن علي جا آهه آوارا اسير
 لا وڃن پڙيس پڙوس واه ويچارا اسير
 شور ڪيون ٿا مڪرمين جي هٿي مڙخ هارا اسير
 رات ڏينهن رولندي هليا هيءَ حادثي ماوڙا اسير
 ڪوش ڪن اي آسمان آه غريبان حسن
 صبح مڪشور شمس اجهن شام غريبان حسن
 ڪر بلا جي مڏدان ۾ حضرت امام حسن عالم السلام
 مسلمانن جي لاءِ چراغ هدايت ڇڏيو جو تمام تمام لاءِ
 وسرڻ ۽ وسارڻ وارو آهي. حضرت امام حسن
 عالم السلام جي شهادت مان اسلامي دنيا جي عيش
 عشرت ۽ دوائت کي ڦاٽي ۽ هيچ ڇاڻڻ ۽ ڏيڻ اسلام
 اي يقين وڪڻ ۽ ڏيڻ جي معاملي ۾ ڪنهن ڌار دست
 حاڪم کان خوف نه ڪرڻ ۽ اهاڏي ۽ استقلال کي
 قائم رکڻ ۽ هر حالت ۾ صبر ۽ شڪر ڪرڻ ۽ خدا کي
 پڪ ڪرڻ ۽ ڪهڙي نه مصيبت ۽ ڏکي وقت ۾ پنهنجن
 جو هوش ۽ عقل سنڀالڻ ۽ پنهنجي آخري وقت ۾
 پنهنجي پروردگار عالم جي ڏوڪاهه عالي ۾ سر اسجود
 هٿ جا سبق مان لا. ياد رهي ته حسن ابن علي

حضرت محمد و رسول الله صائم المومنين جو پيارو ڏوهنڙو
هو ۽ امام المسلمون هو جن کي دنيا جا سڀ مال خزانو
دولت عزت آرو ۽ غلام اوڪر سڀ موجود هئا ۽
حرمين ۾ کيس شاهان ڪسرا جون پٽون ٿيون هيون ۽
سعد بن پائر پائتا پيار انصار در مالڪر ڏاڍو حاضر هئا پير
پنهجي لالي جي ڏين جي عزت ۽ صداقت پڇاڻ
لاءِ ۽ ڪجهه قرآن ڪها ۽ پنهنجو سر به قربان ڪها
۽ حضرت محمد مصطفيٰ جي ڏين ۽ ملت جي هڪ
اڪر کي نه هٽي ٿو لاءِ پريد ظالم جو شراب ۽ راجو روپ
جرواڻو هو ۽ تمام اسلامي احڪام کان پوڪشت ٿي
ڇڪو هو ۽ ڪنهن نه طرح هڪ اسلامي خامشي ٿي
جي لائق نه هو پنهنجي حضرت امام حسين هنجي
خدا ٿي رهيا ۽ اسلام ۾ رخد وڃهڻ کي پسند نه
ڪيو ۽ اسلامي عمارت کي ڪر ليدو ٿي پنهنجي
لالي جي سڄي ڏين کي پڇاڻ لاءِ پنهنجي خون کي
پاڻي بنايو ۽ پنهنجي گوشت جي روت کي گارو بنايو
۽ ڏين جي پنڌ ٻڌي هن موقع تي خواجه معون الدين
چوشتي هن طرح چيو آهي ۽

شاهه هسب حسين پادشاهه هسب حسين
دین اسف حسین دین پناه هسب حسین
-رداد لداک دسب دودسب یزید
حقاکه بنام لاله هسب حسین

حضرت امام حسين ان علي جهڪا ڏان جي سڳي
خدمت مال جان اولاد ۽ سر ڦر ان ڪوڙ سان ڪئي
آهي اهڙي خدمت ڪڏهن به مذهب يا دينا جي
لوايح ۾ همد حضرت آدم کان حضرت مهدي مصطفيٰ
تاء هزار ورق ڪرڻاڻي سان به ملي نه سگهندي .

ياد وي جهمس ڪاڪون پورو اي مڊو جنهن جهن
جي لوايح لکي آهي لکي ٿو نه دينا جهان ۾ وڏا وڏا لامو
پهلوان ٿي گذريا آهن جن جا ڪا ولاما صفه هستي ٿي
۾ وجود آهن ان مان هڪ وسيع پهلوان به مشهور آهي
پر حضرت حسين ان علي جي پهلواني اڳيان وسيع جو
نالو وٺي به موڙون نه آهي . حضرت حسين کي ڪوڙ ڳو
ڏاڍو دست دشمن جي لشڪر جو مقابلو ڪرڻو نه هو پر
هن به ڏاڍو دست مصيبتن جو مقابلو ڪرڻو نه هو هڪ
ٻا سان دشمن جو لشڪر موجود هو اتي ٻا سان هڪ
۽ اڄ جي مصيبت کي منهن ڏيڻو هو ۽ اتي روز بنا ٻاڻي
جي پنهنجي معصوم ٻچن جي آه ڙاري ۽ العطش جو
آواز چڪر ڏاڍو بندڙ هو ۽ پنهنجي پٽن ڀائرن ڀائرن ڀائرن
الصارت جو اکين اڳيان اتي گناه ڪسڻ به نه ٿو هو ۽
پنهنجو موص به يقين سان اکين آڏو ڦري رهيو هو
اهو به يقين هو ته پنهنجي شهادت بعد پنهنجا نپو
طولان لڻا ويندا ۽ جالان ويندا ۽ اهاڪرم کي ٿندي
بناي شهر شهر شهر ڪيو ويندو آهي سڀ مصيبتون

حضرت حسين جي نظر اچي رهون هون ۱- آفران
 صد آفران اي حسين ابن علي لهندي همس و صبر ؟
 بهادري اي آهي جو گوشتري سب مصيبت کي مهن
 ٿو ۽ لهندي مردانگي، استقلال، هوش ۽ عقل ۽ ڪو فرق
 نه آهي ۽ نه اسلام دين کان سب ڪجهه قربان ڪري
 ٿي ٻڪاريو ۽ باطل ظالم حڪومت اڳيان ڪنڌ نه لٺايو. اهل
 اسلام خواه ساوي مخابرات عالم کي ٿو سڃو ۽ صبر جو
 ۽ همس جو ۽ قرباني جو ۽ داناوي عيش مشورت
 کي همچ چاڻو جو ۽ زندگاليءَ جي اي بقا هجڻ جو ۽ هر
 حال تي خدا جي شڪر ڪرڻ جو ۽ ياد خدا جو سڄي
 جهان کي سبق سيکاريو ۽ الهی خدمت ۽ صداقت جو مثال
 هميشه دانا ۽ ياد رهندو لکندا ته شهادت حضرت امام
 حسين جي غور جڏهن امام اسلامي ملڪن ۾ مشهور
 ٿي ويئي تڏهن مڪه معظمه ۾ عبدالله ابن زبير مڪي
 جي سڄي شهر جي ماڻهن کي ڪڍ ڪهو ۽ جامع مسجد
 ۾ مڃي ٿي چڙهي هڪ خطبو پڙهيو جنهن ۾ حضرت
 امام حسين جي شهادت جو ذڪر ڪيو ۽ چيو ته اي
 مسلمانو اهل عراق وڏا مڪاو ۽ فجار آهن حضرت امام
 حسين کي دعوت ٿي ڪه اهائون نه اسان لهندي اجنب
 ڪندا سون جڏهن حضرت حسين الي ويا. کيس
 فعل ڪوڙ لاءِ تيار ٿيا ۽ چيائون ته پويدي جسي اجنب
 قبول ڪر حضرت حسين ذات جي زندگي کان عزت جي

مونس کي وڌيڪ پسند ڪيو ۽ خدا جي رحمت هئي
 حضرت امام حسين کي ۽ جن هن کي قتل ڪيو ۽ هن
 جي قتل کي واضح رهيا آهن سڀني کي خدا جي لعنت
 آهي ۽ قسم آهي خدا جو تـ. امام حسين عالم السلام
 ڏينهن جو روزا رکڻ وارو هو ۽ رات جو خدا جي عبادت
 ڪرڻ وارو هو ۽ حضرت رسول خدا جو سچو چالشيمن
 هو. حضرت حسين قرآن شريف کي عمل ڪرڻ وارو هو
 ۽ پڙهي دربار ۾ سدا۽ دلڪ ورت ۽ ڀاڳ ٿيندا هئا
 ۽ حضرت حسين جي دربار ۾ سدا۽ قرآن شريف جي
 تلاوت ٿيندي هئي ۽ پڙهي دربار ۾ طرحن طرحن
 جا بدعتي ڪم ڪيا ويندا هئا ۽ حضرت حسين جي
 دربار ۾ خوف خدا کان روئڻ جو آواز ٿيندو هو ۽
 ٿيندڙ جي دربار ۾ شراب خوري ٿيندي هئي ۽ مجلس
 ۾ چٽڪ ۽ رباب وڃايا ويندا هئا ۽ حضرت حسين جي
 دربار ۾ سڄي رات نماز ٿيندي ۽ اوڻل پڙهيا ويندا هئا
 ۽ سدا۽ ڏڪر خدا ۾ مشغول رهندا هئا. بصره ۾ جڏهن
 حسين جي شهادت جي خبر ملي ٿڌهين حسن بصري
 ماڻهن کي گڏ ڪيو ۽ هي خطبو پڙهيو اي مسلمانو
 ڏاڍل آهي اهو ڪر ۽ ڇڏين جي حڪم آزادي شخص
 حضرت رسول جي دختر جي فرزند کي شهيد لاحق
 ڪيو قسم آهي خدا جو تـ انصاف بدلو وٺندو رسول
 خدا حضرت حسين جو ٿاڻو پڙي ان معاريه کان پوءِ امام

حسون جي مائٽ ۾ ساوي عمر و ولد و و هيو جو اکهن
 ئي سوچ ڏيکاري وٺس ۽ چوندو هو ته هاءِ افسوس جو
 آئون حضرت امام حسين کان پنهنجي جان قربان ڪري
 نه سگهوس. ليڪن اهو نه آو وٺو جو لٽيل ڪند. ڦٽو
 ڪري ڪر بلا کان ڪوفي ۽ ڪوفي کان شام ڏي
 پڙيد ظالم جي د وٺو ڏي وٺي ويا ۽ حضرت امام
 زين العابدين علم السلام فرمائي ٿو ته جهڪا سختي اسان
 کي شام ۽ دمشق ۾ ڏسئي اچي سا ڪر بلا جي قيامت
 جهڙي واقع کان نه سخت هئي ۽ پڙيد ۽ سندس ظالم
 وٺو ڏي ڪر سون ئي وٺيل هئا ۽ حضرت رسول
 جا پيغمبر اها پيغمبر پڻ ٿيا هئا هو اساندا هئا ۽ حضرت
 زينب ڪاٺون پيڻ ڪند و ڪرار کي عام د وٺو ۽ آڻايو
 وٺو الهی هو ڦٽو ئي مرزا د وٺو هاءِ الرحمه چري ٿو.
 اڪا وقت ٿيا ظالم آفت کي گهڙي ئي

سو لنگ ڏيکاري ٿو ٻار ڪڙي ٿي

سند ڏيکاري شاه هن طرح فرمايو آهي :-

ڪر بلا جو ڦاٽو ڇڏي هن آيو شهر شام ۾
 وڃ پيو مڪش جو گهر گهر خاني خاص و عام ۾
 ڪنهن ڏٺو هو ڪو اهڙو حادثو اسلام ۾
 نه ٿيو آو ٿي اهل دغا جي دامن ۾
 ڇڏي هن آل رسول کي ڦٽو ڪري پڙيد ظالم

جي دربار ۾ آندو ويو ۽ ٺڏهن اهڙو منظر نمايش ڪيو
 هو جهڙو ۽ داما جهان ڪڏهن به ڏٺو هوندو ۽
 آل رسول کي خلق جي الهه ۾ بنا چادو ۽ اربعه جي
 آڻيا نمايش کان گهٽ منظر نه هو. جڏهن حضرت
 علي بن ابي طالب ڪائنات کي ٺاڙي ٺاهي رهيا هئا جي دربار آندو
 ويو ۽ ٺڏهن دائي فاضل ۽ باغ دختران علي و فاطمه جي
 اڳيان پنهنجي وجود جو ٻڌو ڪري آڻيو. ٺاڙي جي
 ساهين ڪونهت دائي کي جهيڪ هڻيا ته تون هتي آهه
 نه ٻڌي رسول جي ڏوهتي کان اظهار وٺي ٺڏهن
 دائي فاضل ۽ باغ کان الڪار ڪيو ۽ جهيڪ جهيڪ
 ساهي ٻيٺل هئا ته ڏي اهاڙي چوڻ لڳي ته اي
 جيسو اوهان مان به شايد غور ۾ لڪري ويئي آهي
 جو آئون هڪ اوهانجي دور جي عورت آهيان جنهن
 کي حاڪم جي دربار ۾ اي ۽ ٻڌو ڪيو ٿو وڃي ۽
 اوهان ڏسي رهيا آهه ٺڏهن جهيڪ ساهي ٺاڙي
 مٿان مان ڪڍي پنهنجي دور جي عورت جي بچاءَ
 لاءِ آئي ڪڙا ٿيا ۽ ٻڌي کي چوڻ لڳا ته جهيڪ عورت
 جي اي عزتي اسان ڏسي نه سگهنداسين تون پنهنجو
 حڪم واپس ورتو ۽ ٺڏهن غور نه هوندو الهن جي
 ڪوڙ ڪوڙ تي ٻڌي پنهنجو حڪم واپس ورتو مگر
 افسوس جو ٻڌي ٺڏهن جي حما کي ايترو نه هڻا ته آيو جهيڪو
 هڪ عورت لاءِ جهيڪ ساهين کي آيو. لکندا ته ٻڌي

— اي حيا نام سختي ۽ ڏمڪي ۽ مغرووي سان آل
 رسول جي پيش آيو ۽ گهڻي ستائڻ ۽ ڏکون کان پوءِ
 حڪم ڏنائو ته آل کي زلزلن ۾ وڌو وڃي ۽ مٿن
 سختي ڪئي وڃي .

هڪ ڏينهن روز جمع جي ٻڌ اهل شام کسي
 مسجد ۾ گڏ ٿيا جو حڪم ڏنو ۽ حضرت امام زين
 العابدين کي گهرايو ويو ۽ خطيب کي پڙيد حڪم ڏنو
 ته تون مومرن تي چڙهي خطبو پڙه ۽ حضرت علي
 ۽ هن جي ٽن ورهين ۽ نزال امان ڪر . خطيب حڪم
 موجب خطبو شروع ڪيو ته ڏهن حضرت امام
 زين العابدين ۽ ٻڪار ڪري چوڻ لڳو ويل هجي نولي
 اي خطيب نو ماڻهن جي خوش ڪرڻ لاءِ خدا کي
 نوااض ڪيو ۽ امام پاڪ ٻڌو ته ڇو جو ڪڏهن
 تون اجازت ڏين ته آئون خطبو پڙهان جهن کان خدا
 به راضي ٿئي خدا جي مڙس ڪافي هجي هدايت ٿئي
 پر پڙيد اجازت نه ڏني پر هار حاضرين مجلس چوڻ
 لڳا ته هي حجازي مديني رسول جو سمن آهي هن
 کي اجازت ڏيو ته هي خطبو پڙهي اسان هن جو سڻ
 لا ڪهرون ته ڏهن پڙيد امام صاحب کي اجازت ڏني
 حضرت امام زين العابدين حضرت خدا ۽ خلف رسول
 خدا مومرن تي چڙهي خطبو پڙهڻ شروع ڪيو اول
 صفت خدا جي امان ڪئي بعد درود شريف رسول

خدا ئي ٻڙهي فرمايو ته اي مسلمانو خداوند ڪو به
 ۾ شهن اشاڪي عطا ڪيون آهن ۽ ستن فضيلتن
 ۾ اشاڪي تمام اهل اسلام ئي فضيلت ڏيئي آهي
 ۽ جيڪي ۾ فضيلتون آهن سي هي آهن - عام - عام
 - جوانمردي - صداقت - شجاعت - اهل ايمان جي
 دلون ۾ محبت ۽ فضيلت ڏيئي وئي آهي سندن فضيلتن
 مان هڪ هي آهي ته حضرت محمد لمبي هٿيار اسان
 مان آهي ۽ صديق اڪبر علي ۾ تڪميل اسان مان آهي ۽
 حضرت جعفر طاهر اسان مان آهي ۽ سبطين و رسول
 امير جا سردار اسان مان آهن ۽ اشاڪي ۾ هڪو
 سچائي جو سو سچائي ۽ هڪو مولڪي لڏو سچائي
 جنهن کي آئون پنهنجي حسب نسب کان غرور ڪريان
 ته اي مسلمانو آئون آهيان فرزند مڪه ۽ مڪه جو ۽
 آئون آهيان فرزند زمزم ۽ صفا جو ۽ آئون فرزند آهيان
 الهي ۽ ترڪوار جو جنهن پنهنجي چادر ۾ حجر اسود
 کي ڪميو ۽ آئون آهيان فرزند الهي ۽ جو جو حج ڪرڻ
 وارن ۽ سعي ڪرڻ وارن کان بهتر آهي ۽ آئون آهيان
 فرزند ان جو جنهن کي ابراهيم هو ۽ ڪميو ۽ آئون آهيان
 فرزند الهي ۽ جو جنهن کي خدا سور ڪرايو ۽ امير الله کان
 مسجد اقصيٰ تاءُ آئون آهيان فرزند الهي ۽ جو جنهن کي
 جبرئيل صديق تاءُ وئي ۽ آئون آهيان فرزند
 الهي ۽ جو جنهن ملائڪن کي آسمان ئي نماز پڙهائي آئون

آهوان فرزند الهي ۽ جو جهنهي طرف خدا ولد ڪريو
 و هي فرمائي آئون آهوان فرزند جناب محمد مصطفيٰ جو
 آئون آهوان فرزند علي مرتضيٰ جو جنهن احد بدر حرمين
 شهر فتح ڪيو آئون آهوان فرزند فاطمه بنت رسول الله
 جو آئون آهوان فرزند خديجه الڪبريٰ ام المومنين جو
 آئون آهوان فرزند هن مظلوم جو جهڪو اي گناه شهيد
 ڪو ويو آهي ۽ جهنهي لاش کي ڪر بلا جي مٿيان پر
 اي ڪورو اي ڪفن ڇڏيو ويو آهي آئون آهوان فرزند
 الهي جو جنهن جي لاءِ آسمان جي فرشتن رلو ۽ زمين
 ۾ جناب رلو ۽ هوا ۾ پڪن رلو ۽ آئون آهوان فرزند
 الهي ۽ جو جنهن جو سر ڏيئي لڙي اي چاڙهي شهر
 شهر ٿورايو ويو آهي آئون آهوان فرزند الهي جو
 جنهن جي اها حرم کي پڻ گناه ڪري شهر شهر
 شهر ڪو ويو آهي اي مسلمانو آءٌ شڪر ٿو
 ڪريان خداوند ڪريم جو جنهن اسان کي هر امتحان ۽
 مصيبت ۾ ثابت قدم رکيو جنهن اسان کي عام هدايت
 ۽ عدل ۽ الصاف ۽ تقويٰ عطا ڪئي . اهو خطبو ٻڌي
 عام ماڻهو چهرون ماري روئي لڳا ۽ پڙهند ملعون کي
 عرف ٿو ۽ موانڪان ماڻهو ڦري ويندا ۽ اڏان ٿيڻ
 جو حڪم ٿيڻ ٿو ڏهن مؤذن ڇو الله اڪبر امام
 ڇو ڪار شيء الله کان وڌي نه آهي وري مؤذن
 ڇو اشهد ان لا اله الا الله ٿيڻ ٿو امام ڇو منهدجو

۱. يوسف ۲. يوسف ۳. يوسف ۴. يوسف ۵. يوسف ۶. يوسف ۷. يوسف ۸. يوسف ۹. يوسف ۱۰. يوسف
 وحده لا شريك له آهي ۽ اهو ڪو به خدا نه آهي مؤذن
 چيو ته اشهد ان محمد رسول الله تڏهن امام ماهر کان
 هيٺ لهي آيو ۽ چيائون ته اِي يزيد محمد رسول الله
 منهنجو جد آهي يا منهنجو جد آهي جي نون چولدين
 نه منهنجو ڏاڏو آهي نه اڙو ڪوڙو ڪو نه قبول ڪونه
 ڪندو هر صورت ۾ اُوکي قبول ڪرڻو پوندو ته حضرت
 محمد رسول منهنجو ڏاڏو آهي پوءِ اُوچو هن جي آل
 عترت کي قتل ڪيو يزيد ڪجهه نه جواب ڪونه ڏنو
 لکنيا ته هن مهل ڪجهه ڇڏي ۾ هاءِ مسلمان ۽ ڪي اصحاب
 رسول نه موجود هئا ان يزيد کي گهڻي ملامت ڪئي
 ۽ شر ماڻو پوءِ يزيد انهن کي ڪجهه ڇڏي مان اڏاري ڪڍيو
 هڪ واس پزيد پامند خوفناڪ خواب ڏٺو جڏهن ۾
 حضرت رسول الله يزيد کي سخت ڏمڪي ڏني آهي
 ته اِي ظالم تُو منهنجي آل سان ڪهڙو ظلم روا رکيو
 آهي ۽ هاڻي بيم مدينه جي مسافرن کي موڪل ڏي
 نه نه تون هروڏين نه منهنجو خُص هوندو پزيد گهڻو
 شرمندو ۽ پشيمان ٿيو امام زين العابدين هاءِ السلام کي
 گهراڻي هٿ سان چوڻ لڳو ته اِي امام زين العابدين
 تون مولڪان امام حسين جي خون جي عهوض (هڪ
 مولڪن جو لالو جو اڳ آڻي رکيو هئا سو آچڻ لڳو ۽
 چوڻ لڳو ته) وقت ۽ معافي ڏي. حضرت علي ان

حسون ڇو نه منهنجي ناني جي ڏورن جي وار
 جي پٽي آهي انهن مان ڇو نه ڇو نه ڇو نه
 جناب اي بي زينب خاتون بنت فاطمه الزهراء
 خدمت و والون ڪهون ۽ طمع ڏوڃي ڏياري تنهن ۽
 جناب زينب هاله فرمايو ته حضرت حسون جي ڪون
 جي عهوض هڪ لالهه ڇاهه ڪر هڪ وار جو عهوض سڄي
 دلما جون باد شاهون نه آهن ۽ حضرت حسون جي
 ڪون جا وارن لالهه محمد مصطفيٰ ۽ ابو علي الموراضي
 ۽ منهنجي امان فاطمه الزهراء آهي توکان ڏينهن مهينو
 جي هن ڪون لائق بابا پڄندا ۽ اسان هرگز معاف
 ڪري نٿا سگهون. پوءِ امام زين العابدين کي يزد
 ڇو نه ٿو ٿو امام حق جو آهون ٿو ٿو مڪي اهڙي دعا
 تعليم ڪر جو خدا ۽ رسول منهنجي ٿو ٿو قبول ڪن
 انهن امام حق يزد کي دعا ٿو ٿو جي قبول ٿو
 واري ٻڌائي. جڏهن يزد دعا ڪرڻ لڳو ته غشي
 جو مرض ٿي ويس پوءِ جڏهن هوش ۾ آيو ته هه
 امام زين العابدين فرمايو ته اي يزد منهنجي قسم
 چڱي آهي جو هي دعا اوکي حاصل ٿي ٿي
 سگهي ۽ ٿو شايد خدا جي درگاه مان وڌي ڇو
 آهون. پوءِ يزد حضرت امام زين العابدين کي ڇو نه
 هاڻي اوهان ٿا قيد ڇڏو چاهي هتي رهو يا مدینه ۾
 وڃو انهن امام ۽ اهلبيت اطهار ڇو نه اسان مديني

وينداسون. پوءِ نزياد هڪ سرڪاري ماڻهو بيشورين
 جڙلم کي حڪم ڏنو ته هن مديني جي مسافرن کي
 مديني پهچائي اچو پوءِ بيشورين جڙلم حضرت امام
 حسين جي مظلوم ۽ يتيم ڦاٽلي کي ساڻ ڪري مديني جي
 طرف روانو ٿيو. آخر ڪار هن منزل تي پهتا جتي هڪ
 رستو مديني وڃڻ وارو هو ۽ ٻيو رستو ڪربلا ڏانهن
 ويندو هو لڏهين حضرت آل مهدي ڇو نه اتي بيشور
 پهتو اٺن اسان ڪربلا وينداسين ۽ پوءِ مديني متورو. پوءِ
 بيشورين جڙلم اهلبيت کي ڪربلا ۾ آندو لکنڻا ته
 جڏهين لٽل ڪافلو ڪربلا ۾ آيو اتي اڳتي مديني مان
 هڪ ڦاٽل حضرت جابر بن عبد الله الصاري سان
 حضرت امام حسين جي زيارت لاءِ آيل هو پوءِ آل
 رسول ۽ اصحاب رسول گهڻي وقت تائين گڏجي
 حضرت امام حسين عليه السلام جي مجلس غم اڻيا
 ڪئي. هن وقت اهڙو روج هو جو زمين کان آسمان
 تاءِ ورتل جو آواز پئي آيو ۽ ان ڏينهن کان مجلس هزا
 ۽ ملام ڪرڻ جو رواج شروع ٿيو جنهنجي پيشڪوئي
 حضرت آدم کان هلندي آئي ٿان جو حضرت عالم
 الانبياء ۽ حضرت علي المرتضيٰ ۽ حضرت فاطمه الزهراء
 لاءِ پهتي. آخر ڦاٽل اهلبيت رسول جو ۽ اصحاب رسول جو
 حضرت امام حسين جو ملام ۽ مجلس ڪري مديني متورو
 جي ويجهو پهتا لڏهين حضرت امام زين العابدين بيشور

ان جزائر کي ڇهه نه ٿون وڃي مديني ۾ اسانجي شهر
 اچڻ جي ڏي ٻوڏ اسان شهر ۾ هلنداسون ۽ ٽنهنجو
 والد جزائر شاعر هو ٿون نه شعر چا، اندو آهين يا نه. شهر
 عرض ڪيو ته آئون نه چواندو آهين يا نه شهر شهر
 مدينه ۾ آيو ۽ مسجد ٺاهي جي هڪ ميمار ٿي چڙهي
 وڏي آواز سان ٻڪارڻ ٻڪري نه اي اهل مدينه هاڻي
 مدينو رهڻ جي قابل نه آهي ڇو ته سردار مدينه
 حضرت امام حسن ڪرالا جي - ڪتب زمين تي دلچ
 الم سان شهيد ٿي ويو آهي ۽ هن جي لاش مبارڪ
 ڪهترائي ڏينهن اتي دفن ۽ ٻڪڻن رهي آهي ۽ هن جو
 سر وڏي ٿوڪ ٽپڙهه ٿي چاڙهي شهر شهر ڦهرايو ويو
 ۽ اڃا اهل حرم قمد ڪري شهر شهر ڦهرايو ويو اي
 اهل مدينه آئون اوهان کي خبر آو ٿي ته حضرت
 امام زين العابدين ابن الحسن ٻنهنجي اٽل غافلي سان
 وارد ٿيو آهي ۽ ٿو هاڻي شهر جي ٻاهران لٿل آهي
 غلام حسن ڪاشفي لکي آو ته شهر ان جزائر جو آواز
 اهڙو غمناڪ هو جو گوياء مديني ۾ قیامت اڀري وئي
 ۽ هر ڪو مسلمان مرد عراه هر وقت صبر ڪجهه معي ۽
 پيرن اوکهاڙا گهرن مان ٻاهر اڪري آيا ۽ اهڙو ماڻهن
 جو ٻهڙهه ٿي ويو جو ڪهو ڙي ٿي چڙهي هاڻي جي جاء
 هڪان هتي ۽ هر ڪو پيرن ٻاهر ٿي هليو ۽ اهڙو مان
 اڀري ٿي ويو جهڙو حضرت و سرافدا جي وفات جي

ٿي ٻڌهن ٿيو هـ و هـ و سڀ ماڻهو حاضر ڪند هـ سـ امام
 زين العابدين جي ٿا امام زين العابدين ڪهڙي جي اڳيان
 ڪوئي ئي ويٺل هو جڏهن ماڻهن حضور امام هـ
 السلام کي ڏٺو تڏهن بلند آواز سان يا محمد يا حسين
 جا اعره بلند ڪيا هـ و هـ حضور امام زين العابدين ڇو
 نه ٿورو خاموش ٿي وڃو هـ و هـ ماڻهو چپ ڪري ويا
 تڏهن حضور امام زين العابدين خاطر پڙهيو هـ امام
 حسين جي مجلس شروع ڪئي هـ چاهين ته آءٌ حمد
 ٿا خدا جي ڪريان ٿو جنهن اسان کي ٿوري عطا ڪئي
 هـ صبر جميل عطا فرمايو هـ مصيبتن سان امتحان ورتو
 مگر شڪر آهي الهي باري تعاليٰ جو جنهن جي امتحان ۾
 اسان پاس ٿياسون ورتو ته تان مٿين رسول ۾ وڌند
 پڻهي ويو هـ و هـ و امام حق ٿا شهيد ٿي حق
 جو رستو صاف ڪري ڏيکاريو آهي هـ جي عترت
 کي آمد ڪيو وڃي هـ الجي اعظم کي شهر شهر شهر
 ڪيو وڃي هـ هن جو سر اقدس اڻ ڪلهه ٿي ڇاڙهيو
 وڃي هـ شهر شهر ٿوراو ويو هي اڃا مصيبت آهي ڄا
 آدم کان وٺي اڄ تائين صفه ڏايا ٿي پنهنجو مثال نه
 ٿي رکي آهي مسلمانو اهو ڪو آهي جو اهڙي ٿر ڳارو
 جي قتل جو واقعو ٻڌي غمگين نه ٿئي مگر چوڻ ٿين
 طبع هن مصيبت ٿي ويا آهن هـ ڏوڏا هن مصيبت ۾
 هـ جزن ٿا آهن هـ آسمان پنهنجو رڳو ابدل ڪري

غمدناڪ ٿيڻ جي تصديق ڪئي. جهلي اڙ ٽن هزار قسم
جي مڌو قاص مائڻ شهر ۾ غم حشر ڪيو اي مسلمانو
اهو ڪهڙو سمنڊ آهي جو اهڙي غم ۾ شڪست نه لڳي
اي مسلمانو اسان شهر ڪو اهڙي حالت ۾ جو
بار ديسي ۽ قندي هٿاسون مثل ٽرڪ ۽ ڪابل جي
حالڪ اسان ڪو به ڪهاڙ ڪو به ڪو هو ۽ لڪو اسلام
۾ وڃو وڌو هو ۽ هر ڪو ڇاڻي ٿو نه حضرت رسول
ڪريم اسان سان لهي ڪوڙ جي وصف فرمائي
بس انا لله و انا اليه راجعون.

لکندا ته هن مجلس کان پوءِ هر روز مدينه منوره ۾
آل رسول جي گهرن ۾ مجلس ٿيندي رهندي هئي
امام زين العابدين حضرت امام حسين لاءِ پنهجي باقي
ساري حياتي جا چاليهه سال رهندو رهيو اهو سلسلو
آل ابي ۾ جاري رهيو ۽ هليو آيو جو امام داما جهان
۾ پکڙجي ويو جتي جتي اهل اسلام جا ماڻهو آهن اهي
حضرت امام حسين جي مجلس ۽ مائڻ ٿيندو رهي ٿو
۽ روز قيامت تاءِ اهو سلسلو جاري رهندو. علامه ابن
حجر مڪي صواعق مودت ۾ ۴ علامه حسين ڪاشفي
روضه الشهداء ۾ ۴ علامه شهاب الدين شافعي ۽ ابا
ڪمتر مديني پنهجي پنهجي ڪتابن ۾ لکي ويا
آهن ته جڏهن روز قيامت ٿيندو ٿڌ هن امام مڌو قاص
هال انهن و اولهن ملائڪ اعطاب و ابدال هر هڪ جن

و انسان حاضر هوندا هن وقت هڪ منادي خدا جي
حڪم سان لدا ڪندو آهي اي اهل مڪشور پنهنجا سر
جهڪايو ۽ پنهنجون اکيون بند ڪرايو جو حضرت فاطمه
الزهرا عرصه مڪشور به اچي ٿي علامه حسين ڪاشفي
ڪتاب روضه الشهداء به لکي ٿو.

جناب فاطمه ابوابد بعوضه مڪشور
سر عمامه به اوڙائي هڪ ڪوٺر
ڦهڪندڙ ٻي سر ڪٽڻن جامهه حسنن
بدست ڪيو هو ۽ دلدان سيد ثقلين
ڪشور ۽ مروه وڃڻا شهيد ۽ اوج جوان
به اچي ڪم ڦٽڻ سر ڏي ۽ زمين ٺاهڻ
ڪوٺر ۾ فاطمه هر ش ڪهڙا را
ڪندڙان حد ۾ شهيدان ڪر بلا را

ترجمه جناب خاتون معظمه دختر رسول مڪشور جي
شهيدان به ويندي مٿي آهي عمامه ٻي دستاو جناب
علي جي هوندي جا ان ملڪ جي هٿان مسجد ڪونه
۽ لکڻ ٿي هئي ۽ هٿن ٿي حسنن جون خون ٻوٽون
تمهه صون ۽ بهراهن هوندا ۽ هڪ هٿ ٿي ٽن ٻن ٻن
جناب رسول جو احد جي ميدان به شهيد ٿيل هوندو
اي اي پاڪ جڏهن وقت ايندي ته وارو ڪول هوندا ۽
فر ياد ڪندي ووندي ايندي اها حالت ٿي ٿي ٿي

مخاوق سر زهون لي وگندي لي اي پاڪ پاڻو هر ش
 خدا جو وگندي ۽ نص ڪر بلا جو ۽ جمل اهلبيت جي
 مصيبتن جو بيان ڪندي ۽ واقع ڪر بلا جو بيان ڪندي
 جو امام اهل مڪشور ٻڌي لالان و گريان هولدا ڪيو يا
 ممدان مڪشور مڪان مجلس لي ويد و ۽ ٻڌڻ وارا سڀ
 مخلوقات خدا هولدا ۽ حضرت فاطمه علم السلام حضرت
 امام حسين جو ذڪر شهادت سناندي ۽ حديد
 جي آخري فقري ۽ آهي ۽ جڏهن مجلس ختم
 ٿيندي تڏهن رسول خدا ۽ حضرت فاطمه زهرا هن
 ماڻهن جي حق ۾ دعائي ڪري ڪرندا جن ماڻهن هن
 جهان ۾ مجلس امام حسين جي قائم و ڪي هوندي ۽
 شهادت امام حسين لاءِ ڳوڙها ڳاڙها هولدا ان جي حق
 ۾ شفاعت ڪندا ۽ دشمنان آل رسول ۽ مڪران خدا و
 رسول کي جهنم حوالي ڪرائيندا.

فقط والسلام

تمت بالخير

ڪاتب الحرم سيد امير تصديق حسين شاه المعروف
 ۽ سيد صادق حسين شاه لقوي

لو شتر بمالد سهاه پر شهود او سهند را اوسيد فر دا اميد

هي ڪتاب پنڊتني اماميه (الهڪٽر ڪ) ٻار لنگر
ٻاريس اسٽيشن وٽ ڇپيو و آڻاڊ سنڌ ۾ ۱۹۵۵ء

۹

وٽس حاجي مصري خان لغاري بلوچ ڏهه ڏهاڙو
واڳو راجي چهرائي لعلق ڇهه ڏهاڙو آڻاڊ مان شايع ڪيو